42. 'సప్తద్వీపాలు' ఇందులోని సమాసం (3)
1) రూపకం 2) ద్వంద్వ
3) ద్విగు 4) తత్పురుష

43. 'అన్నదమ్ములు' లోని సమాసం (4)
1) ద్విగు 2) బహుపద ద్వంద్వ
3) బహుబ్రీహి 4) ద్వంద్వ

44. 'అన్యపదార్థ ప్రాధాన్యంలో' గల సమాసం? (2)
1) ద్వంద్వ 2) ద్విగు
3) బహుబ్రీహి 4) రూపకం

45. కలది, కలవాడు అని విగ్రహ వాక్యంలో గల సమాసం ఏది?
1) రూపకం 2) ద్వంద్వ (3)
3) బహుబ్రీహి 4) ద్విగు

46. 'ముక్కంటి' ఏ సమాసం? (3)
1) ద్విగు 2) ద్వంద్వ
3) బహుబ్రీహి 4) రూపకం

47. 'యుధిష్ఠిరుడు' ఏ సమాసం (4)
1) ద్విగు 2) ద్వంద్వ
3) అలుక్సమాసం 4) బహుబ్రీహి

48. అంతేవాసి లోని సమాసం (2)
1) ద్వంద్వ 2) అలుక్ సమాసం
3) అలుక్సమాసం 4) రూపకం

49. 'మిథిలానగరం' సమాసం పేరు? (1)
1) సంభావన పూర్వపద కర్మధారయం
2) విశేషణోత్తరపదకర్మధారయం
3) ఉపమాన పూర్వపద
4) ఉపమానోత్తర పదకర్మధారయం

50. 'ఘనశ్యాముడు' ఇది సమాసం (3)
1) విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయం
2) విశేషణోత్తర పదకర్మధారయం
3) ఉపమానపూర్వపద
4) ఉపమానోత్తర పదకర్మధారయం

51. పాదపద్మం ఏ సమాసం? (2)
1) ఉపమాన పూర్వపదకర్మధారయం
2) ఉపమానోత్తరపదర్మధారయం
3) విశేషణ పూర్వపదకర్తధారయం
4) విశేషణోత్తర పద కర్మధారయం

52. 'విద్యాధనం' లోని సమాసం? (2)
1) సంభావన పూర్వపద కర్మధారయం సమాసం
2) అవధారణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం
3) విశేషణ పూర్వపదకర్మధారయం
4) ఉపమానపూర్వపద కర్మధారయం

53. అవధారణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసానికి (2)
1) సంభావన పూర్వపదకర్మధారయం
2) రూపక సమాసం
3) ద్విగు 4) ద్వంద్వ

54. 'ఆంధ్రశ్రీ' ఇది ఏ సమాసం? (1)
1) రూపక సమాసం 2) బహుబ్రీహి సమాసం
3) ద్వంద్వ సమాసం 4) తత్పురుష సమాసం

ప్రకృతి - వికృతులు

భాషలు పరస్పరం పదాలను అరువు తెచ్చుకుంటాయి. అట్లా కొన్ని పదాలు యథాతథంగాను ఉండవచ్చు. కొన్ని మార్పులు పొందవచ్చు. వేరువేరు భాషల ధ్వనివ్యవస్థలు వేరువేరుగా ఉంటాయి. కాబట్టి ఈ మార్పులు జరుగుతాయి. సంస్కృతం నుండి తెలుగులోకి పదాలు వచ్చి చేరాయి. రూపంలో మార్పులేకుండా అవసరమైన చోట తెలుగు ప్రత్యయం మాత్రమే చేరిన పదాలు తత్సమాలు, వర్ణాగమ, వర్ణాదేశ, వర్ణవ్యత్యయ, వర్ణ లోపాదుల వల్ల మారిన పదాలు తద్భవాలు. తత్సమాలను ప్రకృతులని, తద్భవాలను వికృతులని కూడా అంటారు.

ప్రకృతి	-	వికృతి
గృధ్రము	-	గద్ద
శిఖా	-	సిగ
సంధ్య	-	సందె
గహనము	-	గగనము
పుత్రుడు	-	బొట్టె
జ్యోతి	-	జోతి
పంక్తి	-	బంతి
కులాయము	-	గూడు
వృద్ధి	-	వడ్డి
దినము	-	దివి
ధాత	-	తాత
చోద్యం	-	సోధెము, సోద్దెము
తరంగము	-	తరంగ
ఘోరము	-	గోరము
పురము	-	ప్రోలు
బహువు	-	పెక్కు
వేగము	-	పెక్కు
మంత్రము	-	మంతరము
తంత్రము	-	తంతు
జ్యోతిషము	-	జోస్యము
ప్రశ్నము	-	పన్నము
శీతము	-	సీతువు

www.osmanian.com

www.osmanian.com

ముక్తి - మికిలి
జగత్తు - జగము
కఠారము - కటారి
యువతి - ఉవిద
ఖరశాణము - కరసాన
ఖడ్గము - కగ్గము
దుఃఖము - దూకలి
కర్త్రి - కత్తి
భరము - బరువు
మృత్యువు - మిత్తి
హృత్తు - ఎడద
పుండ్రము - బొట్టు
అమావాస్య - అమాస
స్వతంత్రము - సొంతము
అపూర్వము - అబ్బురము
ముకుళము - మొగ్గ
మూలిక - మొక్క
ఖనిత్రము - గునపము
ప్రేమ - ప్రేముడి
మూర్ఖుడు - మంకు
ఘంట - గంట
యమము - జాము
భస్మము - బసుమము
పద్యము - పద్దెము
హారతి - ఆరతి
లక్షణము - లచ్చనము
ఉపాధ్యాయుడు - ఒజ్జ
యాత్ర - జాతర
భక్తి - బత్తి
దీపము - దివ్వె
భాగ్యము - బాగెము
స్థలము - తలము
వినాయకుడు - వెనకయ్య
దక్షిణము - దక్కినము
రాక్షసుడు - రక్కసుడు
కుమారుడు - కొమరుడు
సత్యము - సత్తు
చిహ్నము - చిన్నె
శాస్త్రము - చట్టము
విజ్ఞానం - విన్నాణం

దృష్టి - దిష్టి
సంతోషం - సంతసము
కార్యము - కర్జము
గుణము - గొనము
పచంపచా - పసుపు
స్వామి - సామి
గృహము - గీము
పీఠము - పీట
కుడ్యము - గోడ
నిద్ర - నిదుర
వనిత - వెలది
లక్ష్మి - లచ్చి
విధము - వితము
అన్యము - అన్నెము
రత్నము - రతనము
ధర్మము - దమ్మము
అబ్దము - అద్దము
వ్యథ - వెత
శయ్య - సెజ్జ
కార్యము - కర్జము
పుస్తకము - పొత్తము
రూపం - రూపు
ఉద్ఘాటనం - ఉగ్గడింపు
పుష్పం - పువ్వు
అటవి - అడవి
వంశం - వంగడం
బ్రహ్మ - బొమ్మ
దూరము - దవ్వు
రాజు - తేడు
బ్రాహ్మణుడు - బాపడు
భటుడు - బంటు
పశువు - పసరము
పృథ్వి - పుడమి
కంఠము - గొంతు
భాష - బాస
హృదయం - ఎద, ఎడద
రోషం - రోసం
విద్య - విద్దె
స్నేహం - నెయ్యం
త్యాగము - చాగము

శక్తి - సత్తి
గౌరము - గారవము
వ్యాపారము - బేహారము
ధర్మము - దగరమము
పేటి - పెట్టె
సింహము - సంగము
మేఘము - మొగులు
పండితుడు - పంతులు
సుఖము - సుగము
గుణము - గొనము
ఆత్మ - ఆతుమ
పీఠము - పీట
పుష్పము - పూవు, పువ్వు
కావ్యము - కబ్బము
బుద్ధి - బుద్ది
దేవ - దేవర
వృద్ధ - పెద్ద
మర్యాద - మరియాద
గుణము - గొనము
రోషము - రోసము
కులము - కొలము
ద్వయము - దోయి
విష్ణువు - వెన్నుడు
నిత్యము - నిచ్చలు
రాత్రి - రాతిరి
స్నానము - తానము
ఆహారము - ఓగిరము
యజ్ఞము - జన్నము
దైవము - దయ్యము
తీరము - దరి
శబ్దము - సద్దు
గర్భము - కడుపు
వేషము - వేసము
కథ - కత
యక్షులు - జిక్కులు
కృష్ణుడు - కన్నడు
స్త్రీ - ఇంతి
కీర్తి - కీరితి
అక్షరము - అక్కరము

హృదయము	-	ఎద, డెందము, ఎడద
నిమేషము	-	నిముసము
మృత్తిక	-	మట్టి
అర్పణము	-	అప్పనము
గర్వము	-	గరువము
విప్రుడు	-	పాఱుడు
కుండము	-	గుండము
పట్టణము	-	పిత్తనము
విజ్ఞాపనము	-	విన్నపము
సముద్రం	-	సంద్రం
శుక్రుడు	-	చుక్క
పార్శ్వము	-	పక్క
ప్రాయము	-	పరువము
కుమారుడు	-	కొమరుడు
రాక్షసుడు	-	రక్కసుడు
ఆహారము	-	ఓగిరము
భంగము	-	బన్నము
రాజ్ఞి	-	రాణి
సంభ్రమము	-	సంబరము
జూట	-	జడ
ఘటిక	-	గడియ
భృంగారం	-	బంగారము
దిశ	-	దెస
దూరము	-	దవ్వు
అక్షరము	-	అక్కరము
కష్టము	-	కస్తి
యాత్ర	-	జాతర
కృషి	-	కరిసెము
లక్ష్మి	-	లచ్చి
గార్దభం	-	గాడిద
త్రిలింగం	-	తెలుగు
సంధ్య	-	సంజ
ముఖము	-	మొగము, మోము
కృష్ణ	-	కన్న
స్వామి	-	సామి
అంబ	-	అమ్మ
ముక్త	-	ముత్యము

శిష్యుడు	-	చట్టు
బంధువు	-	బందుగు
ప్రవాళము	-	పొంత
కుడ్యము	-	గోడ
నీరము	-	నీరు
స్నానం	-	తానం
వృద్ధులు	-	పెద్దలు
వేషము	-	వేసము
ప్రజ	-	పజ
స్థానం	-	తానము
క్రూరము	-	కూళ
పశువు	-	పసరము
అన్యాయం	-	అన్నెము
పార్శ్వము	-	పక్క
అద్భుతము	-	అబ్బురము
వివాహము	-	వియ్యము
మణి	-	మిన్న
తీరము	-	దరి
శృంగారం	-	సింగారం
స్థలము	-	తలము
మృగము	-	వెలకము
భృంగారము	-	బంగారము
కన్య	-	కన్నియ
శుక్రుడు	-	చుక్క
హంస	-	అంచ
కైరవము	-	కలువ
అగ్ని	-	అగ్గి
ప్రభాతము	-	పరువాత
వర్ణము	-	వన్నె
దూరము	-	దవ్వు
ముక్తము	-	ముత్తెము
సింహము	-	సింగము
శుచి	-	చిచ్చు
వివాహము	-	వియ్యము
పరీక్ష	-	పరికించు
కష్టము	-	కస్తి
ఆత్మ	-	ఆతుమ
పంక్తి	-	బంతి
పురము	-	ప్రోలు

కుడ్యము	-	గోడ
త్రిలింగము	-	తెలుగు
దోషం	-	దోసం
జీవితం	-	జీతం
పట్టణం	-	పత్తనం
అంబ	-	అమ్మ
ఆశ్చర్యం	-	అచ్చెరువు
ఆహారం	-	ఓగిరము
ప్రాంత్రము	-	పొంత
యౌవనము	-	జవ్వనము
భాగ్యము	-	బాగెము
సర్వము	-	సప్పము
ఉరము	-	ఱొమ్ము
త్యాగము	-	చాగము
ప్రజ్ఞ	-	పగ్గె
ధాత్రి	-	దాది
వైద్యుడు	-	వెజ్జు
చంద్రుడు	-	చందురుడు
గ్రహము	-	గాము
నిత్యము	-	నిచ్చలు
విప్రుడు	-	పాఱుడు
దోషము	-	దొసగు
తామరసము	-	తామర
పురము	-	ప్రోలు
వేత్రము	-	బెత్తము
నీరము	-	నీరు
పక్షి	-	పక్కి
ఆర్య	-	అయ్య
ముగ్ధ	-	ముద్ద
స్తనము	-	చన్ను
కాననము	-	కాన
వంశము	-	వంగడము
కృష్ణ	-	కన్న
స్థిరము	-	తిరము
రాజు	-	రాట్
కార్యము	-	కర్జము
మనుష్యుడు	-	మానిసి
ద్రౌపది	-	ద్రోపది
శుచి	-	చిచ్చు

www.osmanian.com

అభ్యాస ప్రశ్నలు

1. 'ఓగిరము' దీనిలో ప్రకృతి రూపం (2)
   1) ఆశ్రమం 2) ఆహారం 3) ఆయాసం 4) సంస్కృతి
2. 'జ్యోతి' దీనిలో వికృతి పదం (1)
   1) జోతి 2) రోతి 3) జ్యూతి 4) ద్యుతి
3. 'ఆర్య' దీనికి వికృతి పదం (1)
   1) అయ్య 2) అర్యా 3) అర్య 4) ఆయ్యా
4. 'కొమరుడు' దీనికి ప్రకృతి పదం (2)
   1) సుతుడు 2) కుమారుడు
   3) కుమార్తె 4) హృదయం
5. 'ఆశ' దీనికి వికృతి పదం (1)
   1) ఆస 2) ఆర 3) అస 4) నాశ
6. 'సంద్రము' దీనికి వికృతి పదం (2)
   1) పయోధి 2) సముద్రం
   3) సాంద్రము 4) జలధి
7. 'ఎద' దీనికి ప్రకృతి రూపం (4)
   1) హృద్యము 2) హేయము
   3) మనసు 4) హృదయం
8. 'విజ్ఞానము' దీనిక వికృతి రూపం (2)
   1) విద్యానము 2) విన్నానము
   3) విద్నానము 4) విగ్నానము
9. 'తానము' దీనికి ప్రకృతి రూపం (3)
   1) జ్ఞానము 2) స్థావరం 3) స్థానము 4) బాపము
10. 'సంతోషము' దీనికి వికృతి రూపం (4)
    1) సంతెము 2) సంగవము
    3) సంబరం 4) సంతసము
11. 'చట్టము' దీనికి ప్రకృతి పదం ఏది? (1)
    1) శాస్త్రము 2) శాసనం 3) సాస్త్రం 4) ధర్మము
12. 'అంతఃపురం' దీనికి వికృతి పదం (2)
    1) అంతరంగం 2) అంతిపురం
    3) అంతర్మధనం 4) అంతేపురం
13. 'అంగుళీయకము' దీనికి వికృతి పదం (1)
    1) ఉంగరం 2) ఉదరం 3) ఉరగం 4) ఉవారం
14. 'ఘంట' దీనికి వికృతి పదం (2)
    1) గాంట 2) గంట 3) ఘనము 4) గాండీవము
15. 'మచ్చరము' దీనికి ప్రకృతి పదం (1)
    1) మాత్సరము 2) మాతంగం
    3) మదనం 4) మాధుర్యం
16. 'గారవము' దీనికి ప్రకృతి పదం (2)
    1) గార్ధభము 2) గౌరవం
    3) గాంభిర్యము 4) గాంభీర్యము
17. 'క్షేమం' దీనికి వికృతి పదం (3)
    1) క్షయం 2) దమం 3) సేమం 4) శేమం
18. 'సొద్దెము' దీనికి ప్రకృతి పదం (1)
    1) చోద్యము 2) చాదరం 3) త్యాగము 4) దానము
19. 'వెన్నుడు' దీనికి ప్రకృతి పదం (1)
    1) వాసుదేవుడు 2) మాధవుడు
    3) కన్నడు 4) కృష్ణుడు
20. 'కంబము' దీనికి ప్రకృతి పదం (1)
    1) స్థంభము 2) స్థానము 3) స్నానము 4) కాసారము
21. 'అడవి దీనికి వికృతి పదం (4)
    1) విపినం 2) అరుణ 3) వనం 4) అడవి
22. 'అప్సరస' దీనికి వికృతి పదం (1)
    1) అచ్చర 2) అనెఖరు 3) అన్నెర 4) అరుంధతి
23. 'ఆరంజ్యోతి' దీనికి ప్రకృతి పదం (2)
    1) అంధతి 2) అరుంధతి
    3) అపరంజోతి 4) అంకురార్పణం
24. 'రత్నము' దీనికి వికృతి పదం (3)
    1) రాట్నము 2) రెత్నము 3) రతనం 4) రతాఖం
25. 'అమ్మ' కు ప్రకృతి పదం (4)
    1) జనని 2) మాత 3) అంబా 4) అంబ
26. 'యమున' దీనికి వికృతి పదం (1)
    1) జమున 2) తమున 3) గమున 4) యత్నము
27. 'పద్దెము' దీనికి ప్రకృతి పదం (4)
    1) కావ్యము 2) కచ్చిము 3) గవ్యము 4) పద్యము
28. 'అన్నియ' అనే దానికి ప్రకృతి పదం (3)
    1) కావ్యం 2) పడతి 3) కన్నె 4) మగువ
29. 'కబ్బము' దీనక ప్రకృతి పదం ఏది? (4)
    1) కార్యము 2) కర్మము 3) ఖర్మము 4) కావ్యము
30. 'ఒజ్జ' దీనికి ప్రకృతి పదం (1)
    1) ఉపాధ్యాయుడు 2) గురువు
    3) ఉపాధ్యాయుడు 4) ధర్మము
31. 'ముక్తము' అనేదానికి వికృతి రూపం ఏది? (2)
    1) మురత 2) ముత్తెము
    3) మాణిక్యం 4) మాతాంగం
32. 'పాయసము' అనే దానికి వికృతి పదం ఏది? (2)
    1) పారెము 2) పాసెము 3) పాందెము 4) పాదెము
33. 'బంధు అనే దానికి ప్రకృతి పదం ఏది? (4)
    1) బాధ 2) భటుడు 3) బంధం 4) బంధము
34. 'మెకము' దీనికి ప్రకృతి పదం ఏది? (2)
    1) మాండవి 2) మృగము
    3) మరకతము 4) మృతము
35. 'ద్యూదము' అనుదానికి వికృతి పదం ఏది? (2)
    1) ఆకు 2) జూదము 3) దూరము 4) నాట్యము

www.osmanian.com

36. 'దవ్వు' అను దానికి ప్రకృతి పదం ఏది? (4)
1) దవారము 2) దగ్గర 3) దశారము 4) దూరము

37. 'కవిత'కు వికృతి పదం ఏది? (4)
1) కళత్రం 2) క్రైత 3) కార్తీకం 4) కావ్యము

38. 'రాక్షసుడు' అనేదానికి వికృతి పదం ఏది? (1)
1) రక్కసుడు 2) రాఘవుడు 3) రాతిరి 4) రావురు

39. 'వంగడము' అనేదానికి వికృతి పదం ఏది? (2)
1) వాగ్వర్త 2) వంశము 3) వికారము 4) వారిధి

40. 'సింగము' అనేదానికి ప్రకృతి పదం వ్రాయండి? (2)
1) పులి 2) సింహం 3) జంబూకం 4) సుఖం

41. 'నిద్ర' అనుపదానికి వికృతి రూపం ఏది? (4)
1) మెలకువ 2) నిదుము
3) మెలత 4) నిదుర

42. 'ధాత్రి' అను పదానికి వికృతి రూపం ఏది (3)
1) దూది 2) ధాత 3) దాది 4) దాటి

43. 'పయనము' అనేదానికి ప్రకృతి పదం ఏది? (1)
1) ప్రయాణము 2) పాపము
3) ప్రయాసము 4) పారదము

44. 'నీరము' అనుదానికి వికృతి రూపం ఏది? (2)
1) నాచు 2) నీరు 3) నాయన 4) నాను

వ్యతిరేక పదాలు

ప్రేమించు	×	ద్వేషించు
మంచి	×	చెడు
మేలు	×	కీడు
లాభం	×	నష్టం
కొంత	×	అంతా
కాదు	×	ఔను
కొంతకాలం	×	చాలాకాలం
దగ్గర	×	దూరం
సంతోషం	×	దుఃఖం, విచారం
తెలివిగల	×	తెలివిలేని
ఆలస్యం	×	తొందర
ఆవేశం	×	నిదానం
దిగులు	×	హుషారు
బహుమతి	×	శిక్ష
పరిశుభ్రత	×	అపరిశుభ్రత
శుభ్రం	×	అశుభ్రం
నిజం	×	అబద్ధం
ఉత్సాహం	×	నిరుత్సాహం
చురుగ్గా	×	మందకొడిగా
ఉతికిన	×	మాసిన
అందం	×	అందవికారం
పొడగు	×	బాగుపడు
ఆరోగ్యం	×	అనారోగ్యం
సత్కార్యం	×	దుష్టకార్యం
యుద్ధం	×	శాంతి
ముందు	×	వెనుక
విజయం	×	అపజయం
కొత్త	×	పాత
నమ్మకం	×	అపనమ్మకం
చిన్న	×	పెద్ద

జాగ్రత్త	×	అజాగ్రత్త
పొద్దు పొడవడం	×	పొద్దు కుంకడం
భయం	×	ధైర్యం
స్నేహం	×	విరోధము
ఇష్టం	×	అయిష్టము
కీర్తి	×	అపకీర్తి
జన్మించు	×	మరణించు
ఆడంబరం	×	నిరాడంబరం
త్యాగం	×	స్వార్థం
ప్రాచీన	×	నవీన
పశ్చిమం	×	తూర్పు
ఉత్తరం	×	దక్షిణం
గౌరవం	×	అగౌరం
సుగుణాలు	×	దుర్గుణాలు
పాపం	×	పుణ్యం
దయ	×	నిర్దయ
హింస	×	అహింస
ఆసక్తి	×	అనాసక్తి
వివేకము	×	అవివేకము
మిత్రుడు	×	శత్రువు
దూరము	×	దగ్గర
ప్రయత్నము	×	అప్రయత్నము
విజ్ఞానము	×	అజ్ఞానం
శుక్లపక్షం	×	కృష్ణపక్షం
పౌర్ణమి	×	అమావాస్య
సమస్య	×	పరిష్కారం
అంగీకారం	×	తిరస్కారం
ఉపకారం	×	అపకారం
యుద్ధం	×	శాంతి
విజయాలు	×	అపజయాలు

స్వాతంత్ర్యం	×	పరతంత్ర్యం
ఉపయోగం	×	నిరుపయోగం
కుటీర పరిశ్రమ	×	భారీ పరిశ్రమ
ఎగుమతి	×	దిగుమతి
సారం	×	నిస్సారం
వేడి	×	చల్లదనము
ఐక్యత	×	అనైక్యత
గ్రామం	×	పట్టణం
జయంతి	×	వర్ధంతి
ప్రయోజనం	×	అప్రయోజనం
కృత్యం	×	అకృత్యం
పండితులు	×	పామరులు
సజీవం	×	నిర్జీవం
ఆకర్షించు	×	వికర్షించు
స్వదేశం	×	విదేశము
పవిత్రం	×	అపవిత్రం
శబ్దం	×	నిశ్శబ్దం
అంతరించు	×	వృద్ధిపొందు
శుభము	×	అశుభం
ధనవంతుడు	×	పేదవాడు
పొదుపు	×	ఖర్చు
పొడవు	×	వెడల్పు
స్పష్టం	×	అస్పష్టం
వివేకి	×	అవివేకి
స్వర్గం	×	నరకం
వెలుగు	×	చీకటి
మైత్రి	×	విరోధం
నవ్వులు	×	ఏడ్పులు
నిక్కము	×	అబద్ధం
పరవశించు	×	విచారించు

www.osmanian.com

ఉదయం	×	సాయంకాలం	జ్ఞానవంతుడు	×	జ్ఞానహీనుడు	దొడ్డి	×	చిన్న
భావితరాలు	×	వెనుకతరాలు	తడి	×	పొడి	పుట్టి	×	గిట్టి
వినతి	×	ఆజ్ఞ	పుట్టుట	×	గిట్టుట	చని	×	వచ్చి
కృతజ్ఞత	×	కృతఘ్నత	పేద	×	ధనిక	అన్యము	×	అనన్యము
ఉత్తములు	×	అధములు	స్వ	×	పర	విడుతురు	×	విడవరు
విధేయత	×	అవిధేయత	అర్థం	×	అనర్థం	సుమతి	×	దుర్మతి
ఇష్టం	×	అయిష్టం	యోగి	×	భోగి	సరసం	×	విరసం
స్వస్థత	×	అస్వస్థత	విశ్వాసం	×	అవిశ్వాసము	సమకూరు	×	చెదిరిపోవు
నియమించు	×	తొలగించు	అసురులు	×	సురలు	పిరికివాడు	×	ధైర్యవంతుడు
ఆహ్వానించు	×	తరిమికొట్టు	సద్గుణములు	×	దుర్గుణములు	వర్జించు	×	స్వీకరించు
సత్కరించు	×	తిరస్కరించు	జడత్వము	×	జీవత్వము	స్వగుణం	×	పరగుణం
సందర్భం	×	అసందర్భం	అవశ్యములు	×	శక్యములు	పామరుడు	×	పండితుడు
పూర్వకవులు	×	ఆధునిక కవులు	నిత్యము	×	అనిత్యము	ఉచితం	×	అనుచితం
కోపం	×	శాంతం	రాక	×	పోక	అధికము	×	అధమము
దయ	×	నిర్దయ	తప్పు	×	ఒప్పు	శిష్టాన్నము	×	దుష్టాన్నము
చొప్పడిన	×	చొప్పడకున్న	దీర్ఘము	×	హ్రస్వము	దుర్గంధము	×	సుగంధము
నాడు	×	నేడు	పొమ్ము	×	రమ్ము	భూమి	×	ఆకాశము
ఆమోదం	×	వ్యతిరేకం	ఆధారం	×	నిరాధారం	ఉచ్చము	×	నీచము
సమగ్రం	×	అసమగ్రం	నవ్వుట	×	ఏడ్చుట	దేవతలు	×	దానవులు
రాత్రి	×	పగలు	లావు	×	సన్నము	మిన్ను	×	మన్ను
ఎత్తు	×	లోతు	ప్రియము	×	అప్రియము	బాల్యము	×	ముదిమి
భారము	×	తేలిక	సందర్భం	×	అసందర్భం	శిఖరము	×	లోయ
గోప్యం	×	బహిరంగం	మొదలు	×	చివర	స్వచ్ఛము	×	మలినము
అమృతం	×	విషం	ఖర్చు	×	జమ	దురాచారము	×	సదాచారము
స్తుతించు	×	దూషించు	త్యాగము	×	భోగం	ఉత్తీర్ణుడు	×	అనుత్తీర్ణుడు
శాశ్వతం	×	అశాశ్వతం	ఆదాయము	×	వ్యయము	సంగ్రహము	×	విపులము
వీరుడు	×	భీరుడు	నాగరికత	×	అనాగరికత	సరళము	×	కఠినము
ప్రత్యేకం	×	సామాన్యం	ప్రాచీనులు	×	అర్వాచీనులు	లోభి	×	త్యాగి
ప్రముఖులు	×	సామాన్యులు	ఆచారం	×	అనాచారం	జలజము	×	భూమిజము
ప్రేమ	×	పగ	సమానం	×	అసమానం	వంద్యుడు	×	అనంద్యుడు
విద్య	×	అవిద్య	పరిచితం	×	అపరిచితం	వాతము	×	అవాతము
సుమతి	×	కుమతి	నిరుద్యోగులు	×	ఉద్యోగులు	సుమనస్కులు	×	కుమనస్కులు
సత్ఫలం	×	నిష్ఫలము	సద్వినియోగం	×	దుర్వినియోగం	నాస్తికుడు	×	ఆస్తికుడు
సజ్జనుడు	×	దుర్జనుడు	బాలిక	×	బాలుడు	ఆవాసితులు	×	నిర్వాసితులు
అల్పుడు	×	అధికుడు	నియతము	×	అనియతము	భేదము	×	మోదము
అమ్ముట	×	కొనుట	నగి	×	ఏడ్చి	పరుషాలు	×	సరళాలు
						మేధావి	×	అల్పబుద్ధి

అభ్యాస ప్రశ్నలు

1. 'సుమతి' దీనికి వ్యతిరేక పదం (2)
1) అనుమతి 2) కుమతి 3) సకుమతి 4) గుమతి

2. 'మేలు' దీనికి వ్యతిరేకపదం. (1)
1) కీడు 2) ఉపకారం
3) అపకారం 4) అమేలు

3. 'కలిమి' దీనికి వ్యతిరేకపదం. (1)
1) లేమి 2) అకలిమి 3) నేను 4) అకలం

4. 'మోదం' దీనికి వ్యతిరేకపదం. (4)
1) నిర్వేదం 2) ప్రమోదం
3) అనిర్వణ్ణం 4) భేదం

www.osmanian.com

5. 'సాకు' దీనికి వ్యతిరేక పదం (1)
1) వేకు 2) అసాకు 2) హాకు 4) ఏదీకాదు
6. 'మానవుడు' దీనికి వ్యతిరేక పదం (2)
1) నరుడు 2) దానవుడు 3) నృపుడు 4) అవ్యక్తి
7. 'పరుషము' దీనికి వ్యతిరేకపదం (1)
1) సరళము 2) అపరుహము
3) ద్రుతము 4) పురుషము
8. 'జాగ్రత్త' దీనికి వ్యతిరేక పదం (4)
1) జాగృతి 2) ప్రగృతి 3) నిగృతి 4) అజాగ్రత్త
9. వృద్ధి దీనికి వ్యతిరేక పదం (3)
1) సమృద్ధి 2) పురోభివృద్ధి
3) క్షయం 4) నిరుద్ధి
10. లోభి దీనికి వ్యతిరేక పదం (3)
1) సమృద్ధి 2) పురోభివృద్ధి
3) త్యాగి 4) యోగి
11. 'స్వాతంత్ర్యం' దీనికి వ్యతిరేక పదం (4)
1) ఉప స్వాతంత్ర్యం 2) నిస్వాతంత్ర్యం
3) పారమార్థికం 4) పారతంత్ర్యం
12. 'స్వేచ్ఛ' దీనికి వ్యతిరేక పదం (3)
1) నిస్వేచ్ఛ 2) అస్వేచ్ఛ 3) బానిస 4) స్వాగతం
13. 'సదుద్దేశం' దీనికి వ్యతిరేకపదం (3)
1) అదుద్దేశం 2) నిరుద్దేశం
3) దురుద్దేశం 4) ప్రదుద్దేశం
14. 'పండితుడు' దీనికి వ్యతిరేక పదం (2)
1) కవి 2) పామరుడు 3) నీచుడు 4) అల్పుడు
15. 'క్షరం' దీనికి వ్యతిరేక పదం (4)
1) ప్రక్షరం 2) వ్యక్షరం 3) సాక్షరం 4) అక్షరం
16. 'సద్గతి' దీనికి వ్యతిరేక పదం (1)
1) దుర్గతి 2) నిర్గతి 3) ప్రగ్గతి 4) ఉద్గతి
17. 'ధీరులు' దీనికి వ్యతిరేకపదం (4)
1) నిశ్చలులు 2) వైధరులు 3) లోభులు 4) భీరులు
18. 'అర్థం' దీనికి వ్యతిరేకపదం (3)
1) నిస్వార్థం 2) అస్వర్థం 3) అపార్థం 4) నిర్భాగ్యం
19. 'సత్కారం' దీనికి వ్యతిరేకపదం (4)
1) అసత్కారం 2) నిస్సత్కారం
3) విస్సారం 4) ఛీత్కారం
20. 'పుట్టుట' దీనికి వ్యతిరేకపదం (1)
1) గిట్టుట 2) జన్మించుట
3) భవించు 4) ప్రభవించు
21. 'నిర్వచనీయం' దీనికి వ్యతిరేక పదం (2)
1) నరకం 2) అనిర్వచనీయం
3) వచనీయం 4) పురాతన
22. 'కృత్రిమం' దీనికి వ్యతిరేక పదం (3)
1) అసహజం 2) ప్రకృతికం
3) సహజం 4) నీచత్వం
23. 'శూన్యము' దీనికి వ్యతిరేక పదం (4)
1) లోకము 2) సహజం 3) అపకీర్తి 4) పూర్ణము
24. 'అభయం' దీనికి వ్యతిరేక పదం (3)
1) పాపం 2) పుణ్యం 3) భయం 4) ఆటంకం
25. 'అస్తమించు' దీనికి వ్యతిరేకపదం (4)
1) నిత్యత్వము 2) నిస్తమించు
3) అన్యాయం 4) ఉదయించు
26. 'ధనవంతులు' దీనికి వ్యతిరేకపదం (4)
1) సంపన్నులు 2) అత్యల్పం
3) పండితులు 4) దరిద్రులు
27. 'స్వభాష' దీనికి వ్యతిరేకపదం (3)
1) తమిళభాష 2) ఆంగ్లభాష
3) పరభాష 4) ఆంధ్రభాష
28. 'అర్వాచీనం' దీనికి వ్యతిరేకపదం (3)
1) ప్రాచీనం 2) నిర్వాచీనం
3) అనంతం 4) పూర్వావేనలా
29. 'ప్రతిష్ఠ' దీనికి వ్యతిరేక పదం (2)
1) పౌరుషం 2) అప్రతిష్ఠ
3) అహంకారం 4) నింద
30. 'నింద' దీనికి వ్యతిరేక పదం (4)
1) తిట్టు 2) దూషణ
3) అవ్యానింద 4) స్తుతి

పర్యాయ పదాలు

తనయుడు : కొడుకు, పుత్రుడు, సుతుడు
అనలము : అగ్ని, హుతభుక్కు, జ్వలనము, హవ్యవాహనుడు
తరువు : చెట్టు, వృక్షము, మహీరుహము
హవ్యవాహనుడు : వాయుసారథి, జ్వలనము, అగ్ని
జనని : తల్లి, మాత, అమ్మ, జనయిత్రి
ఎలుక : మూషకము, మూషికము, ఖనకము
పక్షి : ఖగము, విహంగము, పులుగు
జనకుడు : తండ్రి, పిత, అయ్య, అప్ప, నాయన
ముని : ఋషి, తపసి, మౌని
భీతి : భయము, త్రాసము, వెఱపు
బిలము : రంధ్రము, కన్నము, కుహరము
నయనము : కన్ను, నేత్రము, చక్షువు
వాయువు : గాలి, మారుతము, గంధవహము
మాంసము : పలలము, ఆమిషము, నంజుడు
ముఖము : వదనం, మోము, ఆననం

www.osmanian.com

పుణ్యము	ధర్మం, సుకృతం, శ్రేయం
గగనము	ఆకాశము, అంతరిక్షము, అంబరము
బ్రహ్మ	పరమేష్ఠి, ధాత, విధాత
నాథుడు	పతి, భర్త, మగడు
వాతం	వాతూలము, గాడ్పు, వాయువు, అనిలుడు (గాలి)
జలధి	కడలి, అర్ణవము, సముద్రము
మేఘం	పయోధరము, జీమూతము, అంబుదము
నివహం	బృందం, సమాజము, గుంపు
భూరుహం	చెట్టు, మహీరుహము, వృక్షము
మృగం	పశువు, జంతువు
వాన	జడి, ఆసారము, వర్షము
కులాయము	పక్షిగూడు, నీడము
దివి	ఆకాశము, గగనము, నభము
వెల్లువ	ప్రవాహము, స్రోతస్సు
పృథివి	భూమి, ధరణి, అవని
భువనము	లోకము, జగము, ప్రపంచము
అరణ్యము	అడవి, వనము, విపినము
ఇంద్రుడు	శక్రుడు, శచీపతి, సహస్రాక్షుడు
కేసరి	సింహము, హరి, మృగేంద్రము
కలాపి	నెమలి, మయూరం
నగం	అద్రి, పర్వతం
నీహారం	మంచు, హిమం
అపదేశం	కపటం, వ్యాజం
తెరువు	దారి, బాట
కులకాంత	కులస్త్రీ, కులపాలిక
కినుక	కోపం, అలుక
శైలము	పర్వతం, అద్రి
బ్రహ్మ	ధాత, పద్మభవుడు
అద్రి	పర్వతం, నగం, శైలం
ధాత	బ్రహ్మ, విధాత, ప్రజాపతి
శీతాద్రి	హిమాద్రి, హిమాలయ పర్వతం, శీతనగం
పయోధి	అంభోధి, సముద్రము, వారిధి, సాగరం
కూలంకష	నది, ఝరి, స్రవంతి, నిర్ఝరిణి
కాయం	శరీరం, దేహం, మేను, తనువు
సఖ్యం	స్నేహము, మైత్రి, నేస్తము
తక్కిడి	మోసం, కపటం, వంచన
ఉదకం	నీరు, జలం, వారి
ఆకాశము	నభము, గగనము, నింగి
పర్వతము	అద్రి, నగము, గిరి, అచలము
శిరము	తల, మస్తకము, శిరస్సు
కేలు	హస్తము, చేయి, కరము, పాణి
నిక్కము	నిజము, వాస్తవము, యథార్థము
గాలి	వాయువు, మారుతము, అనిలం
అద్రి	కొండ, పర్వతం, నగము
మోక్షం	ముక్తి, నిర్వాణం, కైవల్యం
వృథా	రిత్త, వ్యర్థం, వృథ
శత్రువు	అరి, రిపువు, శాత్రవుడు, పగవాడు
విపత్తి	ఆపద, ఇక్కట్లు, విపత్తు, అగచాటు
పర్వం	పబ్బం, పండుగ, వేడుక
జగము	జగత్తు, లోకము, భువనము
రణం	యుద్ధం, అని, సమరం, సంగరం
కుట్ర	మోసం, కుటిలం, వంచన
కటారి	ఖడ్గం, కత్తి, బాకు
నెత్తురు	రక్తం, నల్ల
ఆగ్రహము	కోపం, కినుక
మీనము	చేప, మత్స్యము, మీను
మేషము	మేక, అజము
శ్రీ	సిరి, లక్ష్మి, ఐశ్వర్యం
మగువ	పడతి, ఉవిద, ఇంతి, స్త్రీ
కదనం	యుద్ధం, రణం, అని, సమరం
సముదయం	గుంపు, సమూహం, రాశి
శాత్రవుడు	పగతుడు, విరోధి, శత్రువు
అడిదం	కత్తి, ఖడ్గము, అసి
మించు	ప్రకాశించు, శోభించు, ఒప్పు
శంభుడు	శివుడు, రుద్రుడు, శంకరుడు
సెలయేఱు	ఝరి, వాగు
మనస్సు	మది, హృదయము, ఎద
చిచ్చు	అగ్ని, నిప్పు, అనలము
విక్రమము	పరాక్రమం, శౌర్యము
శిరము	తల, శిరస్సు, మస్తకము
తమ్ములు	పద్మములు, పంకజములు, సరసిజములు
మెయి	శరీరము, మేను, కాయము
కనకము	బంగారం, కాంచనం, సువర్ణం
బాష్పము	కన్నీరు, అశ్రువు
లోకము	భువనము, జగము, ప్రపంచం
తీరము	దరి, ఒడ్డు, కూలం
ఆకాశం	నభం, గగనం, నింగి
సముద్రం	సాగరం, కడలి, జలధి, అంబుధి
ముత్యము	మౌక్తికం, ఆణి, ముక్తాఫలం
చిరునవ్వు	మందహాసం, దరహాసం
అల	తరంగం, వీచి, లహరి
తల్లి	జనని, మాత, అమ్మ
పాట	గేయం, కీర్తన
మృత్యువు	మరణం, చావు, కాలధర్మం
ఉయ్యాల	ఊయల, డోలిక, డోల
వర్తకుడు	వ్యాపారి, బేహారి

www.osmanian.com

ఇరులు : అంధకారము, తమము, చీకటి
విహాయసం : ఆకాశం, నభం, గగనం
భూమిధరం : పర్వతం, ధరణీధరం, నగం
ఇందీవరం : ఉత్పలం, నల్లకలువ
కేదారం : శాలిక్షేత్రం, వరిమడి
శిరము : తల, శిరస్సు, మస్తకము, శీర్షము
తరుణి : తన్వి, సతి, జవరాలు
ధనుస్సు : ధనువు, విల్లు, చాపము, కార్ముకము
నిశ : రాత్రి, తమి, రేయి, నిశీధిని
తారకలు : నక్షత్రములు, చుక్కలు, తారలు
మబ్బు : మేఘం, మొగులు, అభ్రము
లేడి : హరిణము, ఇఱ్ఱి, సారంగము, మృగము
బ్రతుకు : జీవితము, జీవనము
కుప్ప : గుట్ట, రాశి, పోగు
సూర్యుడు : భానుడు, మిత్రుడు, రవి
భారం : భరం, బరువు
బాల్యం : శైశవం, పసితనం, చిన్నతనం
యుద్ధం : రణం, అని, కలహం, జగడం
సమయం : కాలం, ప్రొద్దు, వేళ
పాలు : క్షీరం, దుగ్ధం
ధర : మూల్యం, వెల, కిమ్మత్తు
ధనికులు : ఐశ్వర్యవంతులు, శ్రీమంతులు, సంపన్నులు
మొహం : ముఖం, వదనం
డబ్బు : ధనము, ద్రవ్యము
ఒళ్ళు : శరీరము, దేహము
ఇష్టము : అభీష్టము, అభీప్సితము
పువ్వు : పుష్పము, కుసుమము, ప్రసూనము
పెళ్ళాము : భార్య, ఇల్లాలు, పత్ని
జాలి : కరుణ, దయ
నీరు : జలము, సలిలము, పానీయం
కూతురు : కుమార్తె, పుత్రిక, సుత
కొడుకు : కుమారుడు, పుత్రుడు, సుతుడు
చనిపోవు : మరణించు, పరమపదించు, స్వర్గస్థులగు
ప్రపంచము : లోకము, జగత్తు
ఐశ్వర్యము : సంపద, డబ్బు, ధనం
వృత్తాంతం : చరిత్రం, వార్త
గునపం : పలుగు, గడ్డపార
కన్ను : నేత్రం, నయనం, చక్షువు
కన్నీరు : అశ్రువు, బాష్పము
చేయి : కరం, హస్తం
అమ్మ : తల్లి, మాత, జనని
సిగ్గు : లజ్జ, వ్రీడ, బిడియం
పుష్పము : పువ్వు, కుసుమం, ప్రసూనం

సముద్రము : అంబుధి, సాగరం, జలనిధి
ఆకాశము : గగనం, నభం, అంతరిక్షం, నింగి
వాయువు : గాలి, సమీరము, అనిలము
జాడ్యము : రోగము, వ్యాధి, జబ్బు
సువాసన : సుగంధం, పరిమళం, సౌరభం
స్త్రీ : వనిత, తరుణి, పడతి, ఇంతి, మహిళ
అరణ్యము : అడవి, విపినం, కాననం
గంధము : చందనం, మలయజం, గంధసారం
హృదయము : ఎద, డెందము, చిత్తము
ఉదరము : గర్భము, కడుపు, పొట్ట
మరణము : మృత్యువు, నాశనము
తెలుగు : తెనుగు, ఆంధ్రము
వస్త్రము : చేలము, వసనము, వలువ
హృదయము : ఎద, డెందము, మది, చిత్తము
తర్జుమా : అనువాదం, భాషాంతరీకరణ
ఇష్టము : అభిరుచి, మక్కువ
నాథుడు : పతి, భర్త, మగడు
నారి : స్త్రీ, పడతి, మహిళ, ఇంతి, వనిత
ఆంజనేయుడు : హనుమంతుడు, పవనకుమారుడు, పావని, మారుతి
మానవుడు : నరుడు, మనిషి, మర్త్యుడు
ఉత్సవము : పండుగ, పబ్బము, పండువు.
సంగ్రామం : సమరం, యుద్ధం, రణం
కాయం : శరీరం, తనువు, దేహం
మునుపు : లోగడ, పూర్వము
మేర : హద్దు, అవధి, ఎల్ల, గడి
మృదువు : మెత్తని, సున్నితం
తీరు : విధము, రీతి, పద్ధతి
నిక్కము : నిజం, సత్యం
అధికారం : ఏలుబడి, చెల్లుబడి, దొరతనం
మనుష్యుడు : మర్త్యుడు, మానవుడు, మనుజుడు
భయము : భీతి, వెఱపు, త్రాసము
భార్య : సతి, అర్ధాంగి, పత్ని
కళ్ళు : అక్షులు, నేత్రములు, నయనములు
బాణం : శరం, అమ్ము, కోల
పాణి : చేయి, కరము, హస్తము
కృష్ణుడు : వెన్నుడు, కన్నయ్య, మాధవుడు
తల : శిరస్సు, మస్తకము, మూర్ధము
సుతుడు : కుమారుడు, తనయుడు, పుత్రుడు
ధనుస్సు : విల్లు, చాపం, శరాసనం
అరణ్యం : అడవి, విపినం
జైలు : కారాగారము, బందిఖానా, చెరసాల
స్త్రీ : వనిత, మహిళ, ఇంతి, పడతి

www.osmanian.com

పెళ్ళి	: వివాహం, పరిణయం, కళ్యాణం	భూమి	: ఇల, నేల, ఉర్వి, పుడమి, పృథివి, ధరణి
ధనికులు	: సంపన్నులు, ఐశ్వర్యవంతులు	సురలు	: దేవతలు, అమరులు, నిర్జరులు, త్రిదశులు, విబుధులు
సముద్రము	: సాగరం, వారిధి, కడలి, అబ్ధి	భూసురులు	: విప్రులు, ద్విజులు, బ్రాహ్మణులు, పుడమివేల్పులు
గంధము	: గంధసారం, మలయజం	రక్కసులు	: రాక్షసులు, దైత్యులు, అసురులు
పాలు	: క్షీరం, దుగ్ధం, అవదోహం	మందాకిని	: గంగ, జాహ్నవి, భాగీరథి, త్రిపథగ
పెదవులు	: అధరములు, ఓష్ఠములు	విశ్వేశ్వరుడు	: శివుడు, గరళకంఠుడు, ఇందుధరుడు, శంభుడు
వ్యర్థం	: వృథా, దండుగ	మేను	: దేహము, శరీరము, తనువు
గంధవహుడు	: వాయువు, పవనము, గాలి	కన్ను	: నయనము, నేత్రము
వటులు	: యతులు, వడులు	ఆననము	: ముఖము, వదనము, మోము
నందనుడు	: కొడుకు, పుత్రుడు, కుమారుడు	మిన్ను	: ఆకాశము, అభ్రము, అంబరము, అంతరిక్షము
ఒప్పు	: అలరారు, చెన్నుమీరు, ఎసగు	వెనకయ్య	: విఘ్నేశ్వరుడు, వినాయకుడు, గణపయ్య
రమ	: లక్ష్మీదేవి, శ్రీ, పద్మ, కమల	ఆకారము	: రూపము, ఆకృతి
అంభోజం	: తామర, పద్మము, కమలం	జనకుడు	: తండ్రి, పిత, అయ్య
ధాత్రి	: భూమి, ధరిత్రి, పృథ్వి	జలము	: నీరు, సలిలము, ఉదకము
నృపాలుడు	: రాజు, భూపాలుడు, జనపాలుడు	హస్తము	: కరము, చేయి
అబ్ధి	: సముద్రం, సాగరం, జలనిధి	నది	: ఆపగ, ఝరి, తరంగిణి
మాతంగం	: ఏనుగు, గజం, హస్తి	కుజము	: వృక్షము, భూరుహము
కాంతారం	: అడవి, అరణ్యం, వనం	రత్నాకరము	: జలనిధి, ఉదధి, అంబుధి, సముద్రము
సమరం	: యుద్ధం, రణం, సంగ్రామం	హర్షము	: సంతోషము, ఆనందము, ముదము
శైలం	: పర్వతం, గిరి, అద్రి, నగం	సూనము	: ప్రసూనము, సుమము, పుష్పము, విరి
అరుణుడు	: సూర్యుడు, భానుడు, భాస్కరుడు	ఆకరము	: ఆధారమైనది, గని
కృతి	: కావ్యం, గ్రంథం	మౌని	: ఋషి, యతి, పరివ్రాజకుడు
రవము	: ధ్వని, శబ్దం	అనిమిషులు	: దేవతలు, సురలు, అమరులు
కనులు	: నేత్రములు, చక్షువులు, నయనములు	హరి	: విష్ణువు, నారాయణుడు, కేశవుడు
శత్రువు	: వైరి, రిపు, విరోధి, ప్రత్యర్థి	కరము	: చేయి, హస్తము
నేర్పు	: ప్రావీణ్యం, నైపుణ్యం, కౌశలం	వాయువు	: గాలి, సమీరము, మారుతము
సౌరభము	: సువాసన, పరిమళం, తావి	నగవు	: నవ్వు, హాసము
ప్రేమ	: అనురాగం, అనురక్తి, ప్రణయం	పువ్వు	: సుమము, కుసుమము, విరి
అభివందనము	: నమస్కారం, ప్రణామం, కైమోడ్పు	ఇంద్రుడు	: బలభేది, సురేశ్వరుడు, మఘవుడు
రాత్రి	: నిశ, నిశీథిని, రేయి	భూరుహము	: తరువు, చెట్టు, వృక్షము
మంత్రి	: అమాత్యుడు, ప్రెగ్గడ	హరించుట	: దొంగిలించుట, ఎత్తుకొనిపోవుట
వివాహము	: పెళ్ళి, పరిణయం, పాణిగ్రహణం	వార్ధి	: సముద్రము, కడలి, వారధి, ఉదధి, జలనిధి
స్నేహితుడు	: మిత్రుడు, నెయ్యుడు, చెలికాడు	పత్ని	: భార్య, అర్ధాంగి, ఇల్లాలు
తనువు	: కాయము, దేహము, శరీరము	కేతుకము	: హర్షము, సంతోషము
చిచ్చు	: అగ్ని, మంట, నిప్పు	ఇందిర	: లక్ష్మి, శ్రీ, రమ, పద్మాలయ
శేషుడు	: ఫణిరాజు, అనంతుడు	బ్రహ్మ	: సృష్టికర్త, పద్మగర్భుడు, విధాత, కమలాసనుడు
సత్త్వం	: బలము, సత్తువ	గంగ	: మందాకిని, త్రిపథగ, జాహ్నవి, భాగీరథి
దిక్కు	: కకుప్పు, దిశ	ప్రఖ్యాతి	: పేరు, ప్రసిద్ధి, ప్రతీతి, ఆఖ్య
చేయి	: హస్తము, కరము, పాణి	ఆంజనేయుడు	: హనుమంతుడు, మారుతి, పావని
కమఠము	: కచ్ఛపము, తాబేలు, కూర్మము	భృత్యుడు	: సేవకుడు, బంటు
ఉర్వీశుడు	: నృపుడు, రాజు, ప్రభువు, భూపాలుడు	కోతి	: మర్కటము, వానరము, ప్లవంగము
చాపం	: ధనుస్సు, శరాసనం, విల్లు, కార్ముకము	నిర్జరులు	: దేవతలు, అమరులు, విబుధులు, సురలు
ముని	: ఋషి, సంయమి, యతి, సన్యాసి		

www.osmanian.com

స్నేహం : నెయ్యము, మైత్రి, చెలిమి
అమృతం : సుధ, పీయూషము
వనధి : జలధి, ఉదధి, పయోనిధి, సముద్రం
పాటు : గాసి, బాధ, నెవ్వ
గజము : ఏనుగు, కరి, హస్తి
బంగారం : సువర్ణం, కాంచనం, కనకం, హేమము
పుష్పం : సుమము, పువ్వు, కుసుమము, విరి
గృహం : ఇల్లు, సదనము, గేహము
ఊయెల : ఆందోళిక, అందలము, డోలిక
ఊడిగం : సేవ, పరిచర్య
శయ్య : పాన్పు, సెజ్జ, పడక
అంతఃపురము : అంతిపురము, శుద్ధాన్తము
మై : శరీరము, దేహము, కాయము, గాత్రము
పులుంగు : పక్షి, విహంగము, ఖగము
జనని : మాత, తల్లి, అంబ, అమ్మ
అద్దం : దర్పణము, ముకురము, ఆదర్శము
చేయి : హస్తము, కరము
యుద్ధం : సమరం, రణం, పోరు, ఆజి
కడుపు : గర్భము, పొట్ట, ఉదరము
ఆకాశం : నింగి, గగనం
దుఃఖము : క్లేశము, వంత, వ్యధ
మూర్ఖుడు : మందుడు, మూఢుడు
చేతలు : పనులు, కార్యములు
మానవుడు : మనిషి, నరుడు, మనుజుడు, మర్త్యుడు
పాపం : అఘము, కల్బిషము
విద్వాంసుడు : పండితుడు, బుధుడు
స్నేహము : నెయ్యము, మైత్రి, చెలిమి
మిత్రుడు : స్నేహితుడు, చెలికాడు, నేస్తం
ముని : ఋషి, సంయమి
ఎద్దు : వృషభము, దురంధరము, ఋషభము
హర్త : దొంగ, చోరుడు, తస్కరుడు
భాస్కరుడు : సూర్యుడు, రవి, ఇనుడు
జలము : నీరు, ఉదకము, అప్పు
గురువు : ఉపాధ్యాయుడు, ఒజ్జ, పంతులు
ధనము : సంపద, విత్తము, డబ్బు, సిరి
అంబుధి : జలధి, పయోనిధి, ఉదధి, సముద్రం, రత్నాకరం
కీర్తి : పేరు, ప్రఖ్యాతి, యశస్సు, ఆఖ్య
గంధము : మలయ చందనము, గంధసారము
ఆకారం : మూర్తి, విగ్రహం, రూపం
రాజు : భూపాలుడు, నృపతి, పుడమిపతి, ఱేడు
తండ్రి : అయ్య, నాయన, జనకుడు
గింజ : బీజం, విత్తనం
రైతు : హాలికుడు, కర్షకుడు, కృషీవలుడు
గురువు : ఉపాధ్యాయుడు, ఒజ్జ, ఆచార్యుడు, అధ్యాపకుడు
యతి : ముని, స్వామి, సన్యాసి, పరివ్రాజకుడు
మొగము : ముఖము, వదనము, ఆస్యము, ఆననము
చరణం : అంఘ్రి, అడుగు, పాదము, మూలము
పండితుడు : విద్వాంసుడు, బుధుడు, కోవిదుడు
సరస్వతి : వాణి, భారతి, బ్రాహ్మి, నలువరాణి
రాత్రి : నిశ, రేయి, రజని, నిశీథిని
హర్షం : ఆనందం, సంతోషం, కౌతుకం
మనుగడ : జీవనము, బ్రతుకు
బంగారం : కాంచనం, కనకం, సువర్ణం, హేమం
విశ్వం : ప్రపంచం, జగత్తు, లోకం, జగం
బాంధవ్యం : చుట్టరికం, బంధుత్వం
ఏడు : వర్షం, వత్సరము, అబ్దము, హాయనము
పండితుడు : విద్వాంసుడు, బుధుడు, ప్రాజ్ఞుడు, సూరి
నిష్ణాతుడు : నేర్పరి, నిపుణుడు
నీరు : జలము, ఉదకము, పానీయము
స్నేహితుడు : మిత్రుడు, చెలికాడు, నెచ్చెలి
పువ్వు : పుష్పము, కుసుమము, విరి
ఆకాశము : గగనము, అంబరము, వ్యోమము
చెట్టు : వృక్షము, మహీజము, తరువు, భూరుహము
ఎగతాళి : హేళన, అపహాస్యం

అభ్యాస ప్రశ్నలు

1. 'కన్ను' దీనికి పర్యాయపదం (4)
   1) నేత్రం 2) చక్షువు 3) నయనం 4) పైవన్నీ
2. 'సరస్వతి' దీనికి పర్యాయపదం (2)
   1) లక్ష్మి 2) వాణి 3) పార్వతి 4) గౌరి
3. 'ఏనుగు' దీనికి పర్యాపపదం (3)
   1) వాయువు 2) వారణం
   3) విహంగము 4) పయోధరం
4. 'శాత్రవుడు' దీనికి పర్యాయపదం (1)
   1) విరోధి 2) మిత్రుడు 3) శర్వాణి 4) శాంతము
5. 'చీకటి' దీనికి పర్యాయపదం (4)
   1) వినడం 2) ఇతులు
   3) అంధకారం 4) పైవన్నీ
6. 'పులుగు' దీనికి పర్యాయపదం (4)
   1) పులుసు 2) పులి 3) పురం 4) విహంగం
7. 'సముదయం' దీనికి పర్యాపపదం (2)
   1) వంశం 2) గుంపు 3) వంగడం 4) వర్షం
8. 'పర్వతం' దీనికి పర్యాయపదం (1)
   1) నగం 2) నాకం 3) కెరటం 4) కులశం
9. అంబరం దీనికి పర్యాయపదం (3)
   1) నాంది 2) సౌధం 3) ఆకాశం 4) పయోధి

www.osmanian.com

10. 'ప్రభువు' దేనికి పర్యాయపదం (3)
1) నేత్రం 2) కరవాలం 3) రాజు 4) కృపాణం

11. 'కొమరుడు' అనే దానికి పర్యాయపదం (4)
1) కుమార్తె 2) వాహిని 3) నది 4) కుమారుడు

12. 'కూలంకష' దీనికి పర్యాయపదం (4)
1) ప్రవాహము 2) పయోధి 3) జలధి 4) నది

13. 'కత్తి' దీనికి పర్యాపపదం (2)
1) విల్లు 2) అడిదం 3) ధనువు 4) వయోధరం

14. 'కైవల్యం' దీనికి పర్యాయపదం (2)
1) మోక్షం 2) మయూరం 3) కలాపి 4) కోపం

15. 'కినుక' దీనికి పర్యాయపదం (1)
1) కోపం 2) వనిత 3) కదలి 4) సీమ
5) పూర్వం

16. 'నయనము' దీనికి పర్యాయపదం (1)
1) చక్షువు 2) చామరం 3) చంచువు 4) చంచరి

17. 'మయూఖము' దీనికి పర్యాయపదం (3)
1) నది 2) మెరుపు
3) కిరణం 4) ఇంద్రధనుదు

18. 'నివేశం' దీనికి పర్యాయపదం (4)
1) ధనువు 2) ఖడ్గము 3) దంతి 4) ఇల్లు

19. 'సౌరభం' అనే దానికి పర్యాయపపదం (2)
1) విరహం 2) సువాసన 3) సనాతనం 4) రాక్షసం

20. 'భ్రమరం' దీనికి పర్యాపపదం (1)
1) తుమ్మెద 2) దోమ 3) చీమ 4) పంది

21. 'ప్రజాపతి' దీనికి పర్యాయపదం ఏది ? (4)
1) శివుడు 2) విష్ణువు 3) అగ్ని 4) బ్రహ్మ

22. 'మగువ' దీనికి పర్యాయపదం (1)
1) స్త్రీ 2) సంగ్రామం
3) సంయుగం 4) మంత్రం

23. ఈ క్రింది వానిలో 'అత్యంతము' అనే పదం దేనికి పర్యాయ పదం (1)
1) అధికం 2) అల్పం 3) తక్కువ 4) ఎక్కువ

24. అగ్ని అనే పదం దేనికి పర్యాయపదం? (4)
1) వహ్ని 2) అనలుడు 3) పాదకుడు 4) పైవన్నీ

25. 'అశ్వం' అనే పదం దేనికి పర్యాయపదం కలదు (3)
1) పులి 2) సింహం 3) గుఱ్ఱం 4) ఏనుగు

26. చంద్రుడు అనే పదం దేనికి పర్యాయ పదం (2)
1) అంబరం 2) జాబిల్లి
3) మందాకిని 4) రంభ

27. మూషికం అనే పదం దేనికి పర్యాయ పదం? (2)
1) పక్షి 2) ఎలుక 3) ఎద్దు 4) నెమలి

28. పర్వతం అనే పదం దేనికి పర్యాయపదం (1)
1) శైలం 2) కొండ 3) హిమాద్రి 4) ఆకాశం

29. ఈ క్రింది వానిలో ముని అనే పదానికి పర్యాయపదం ఏది (4)
1) మానవుడు 2) జగత్తు 3) లోకం 4) ఋషి

30. గాలి అనే పదం దేనికి పర్యాయపదం (3)
1) తీరం 2) అనేకం 3) వాయువు 4) పైవన్నీ

31. ఈ క్రింది వానిలో పుష్పం అనే దానికి పర్యాయపదం(4)
1) సుమము 2) తామరపువ్వు
3) కమలం 4) పైవన్నీ

32. అర్థాంగి అనే పదానికి పర్యాయపదం? (4)
1) విధాత 2) నాథుడు 3) భర్త 4) భార్య

33. దీపము అనే పదానికి పర్యాయ పదం ఏది? (3)
1) అర్చి 2) అంశువు 3) కాగడా 4) ఏవీకావు

34. ఈ క్రింది వానిలో వృర్థం అనే పదానికి పర్యాయపదం (1)
1) వృథా 2) గుంపు 3) మహీరుహం 4) ఏవీకావు

35. ఈ క్రింది వానిలో నెమలి అనే పదానికి పర్యాయ పదం ఏది (4)
1) తుహీనం 2) కొంగ 3) ఉదకం 4) కలాపి

36. ఈ క్రింది వానిలో కినుక అనే పదానికి పర్యాయపదం (4)
1) కోపం 2) అలుక 3) క్రోధం 4) పైవన్నీ

37. ఈ క్రింది వానిలో అపదేశం అనే పదానికి పర్యాయ పదం ఏది? (4)
1) సఖ్యం 2) కపటం 3) నీహర 4) తక్కిడి

38. ఈ క్రింది వానిలో భయం అనే పదానికి పర్యాయ పదం తెల్పండి? (4)
1) భీతి 2) వెఱవు 3) త్రాసము 4) పైవన్నీ

39. ఈ క్రింది వానిలో వాన అనే పదం దేనికి పర్యాయ పదం?
1) నింగి 2) వర్షం (2)
3) గాలి 4) ఏవీకావు

40. ఈ క్రింది వానిలో రాత్రి అనే పదం దేనికి పర్యాయపదంగా ఉండెను. (4)
1) రేయి 2) భూమి 3) ఆకాశం 4) నిశ

41. లోకం అనే పదానికి పర్యాయ పదం ఏది? (3)
1) భూలోకం 2) ఆకాశం 3) ప్రపంచం 4) పైవన్నీ

42. ధనికులు అనే పదం దేనికి పర్యాయ పదం (1)
1) సంపన్నులు 2) వంశం
3) కుమారుడు 4) లోకం

43. ఈ క్రింది వానిలో గంధవాహుడు అనే పదం దేనికి పర్యాయపదం (4)
1) వాయువు 2) పవనం 3) గాలి 4) పైవన్నీ

44. ఈ క్రింద వానిలో రమ అనే పదం దేనికి పర్యాయ పదం (2)
1) ఉదయం 2) లక్ష్మి 3) పేరు 4) నామం

45. 'రుద్రుడు' అనే పదానికి పర్యాయ పదం ఏది? (1)
1) శంభుడు 2) రాక్షసుడు 3) యముడు 4) అగ్ని

www.osmanian.com

నానార్థాలు

క్రియ	=	పని, వలె, చికిత్స, పూజ
లావు	=	బలము, సామర్థ్యము, శక్యము
అగ్రము	=	మొదటిది, చివర, ముఖ్యము
అనలము	=	అగ్ని, కృత్తిక, నల్లజీడి
గహనము	=	అడవి, గుహ, కష్టము
శిఖ	=	సిగ, కొన, కిరణము, కొమ్మ
మోహము	=	అజ్ఞానము, మూర్ఛ, వలపు
బిలము	=	రంధ్రము, గుహ, గుల్మము
ముని	=	ఋషి, బుద్ధుడు
లోకము	=	జగత్తు, చూపు, గుంపు
పిండము	=	ముద్ద, అన్నపుముద్ద, శరీరము
జీవనము	=	ప్రాణము, గాలి, నెయ్యి, నీరు
పుణ్యము	=	పవిత్రము, ధర్మము, సుకృతము
గగనము	=	ఆకాశము, శూన్యము, దుర్లభము
గుల్మము	=	పొద, సేనావిశేషము, గుంపు
దహనము	=	కాల్చుట, నిప్పు, జీడి
విధి	=	బ్రహ్మ, విధము, పని
ప్రళయము	=	కల్పాంతము, మృత్యువు, అపాయము
ప్రాణము	=	ప్రాణవాయువు, గాలి, బలము
ముఖము	=	మొగము, మాట, నోరు
పృథివి	=	భూమి, ఆకాశము
వల	=	చేపలు పట్టే సాధనం, వలపు
దాహం	=	కాలుట, దప్పిక
ధాత	=	బ్రహ్మ, ఒక సంవత్సరం పేరు, ధరించువాడు, రక్షించువాడు.
కులాయము	=	పక్షిగూడు, ఇల్లు, స్థానం
మృగము	=	జింక, కస్తూరి, పశువు
పంక్తి	=	వరుస, కీర్తి, సేన
నభము	=	ఆకాశము, మేఘము, శ్రావణమాసము
పయోధరము	=	మేఘము, కొబ్బరికాయ, స్తనము
ప్రాణము	=	వాయువు, ప్రాణవాయువు, బలము
కులిశము	=	వజ్రాయుధం, పిడుగు, ఒకానొక చేప
కుహరము	=	గుహ, తొఱ్ఱ, బెజ్జం, కంఠధ్వని
ఇంద్రుడు	=	దేవేంద్రుడు, శ్రేష్ఠుడు, ఈశ్వరుడు
జీమూతము	=	మబ్బు, కొండ
కల్పము	=	ప్రళయం, బ్రహ్మదినము, శాస్త్రం
పశువు	=	నాలుగుకాళ్ళ జంతువు, గొఱ్ఱె, బలికిచ్చు మృగము
కరం	=	చేయి, తొండం, మిక్కిలి
చరణం	=	పాదం, వేదభాగం, కిరణం, పద్యపాదం
అంబరము	=	ఆకాశం, శూన్యం, వస్త్రం
కలాపము	=	నెమలిపురి, గుంపు, నగ
జాలము	=	వల, సమూహం, కిటికి
కందళము	=	కొత్తమొలక, నింద, తలపుట్టె
అపదేశము	=	మోసం, ఉపదేశం, వంక
నిమిషము	=	60 సెకండ్ల కాలం, ఱెప్పపాటు
దైవము	=	దేవత, భాగ్యం, వివాహములలో ఒక పద్ధతి
తరంగము	=	కెరటం, వస్త్రం, గుఱ్ఱము మొదలగు వాని దాటు
సంధ్య	=	సంజ, మేర, ప్రతిజ్ఞ, సంధ్యావందనం
పురము	=	పట్టణం, ఇల్లు, శరీరం
నగము	=	కొండ, చెట్టు
రేపు	=	ప్రాతఃకాలం, మరుసటి దినం
వాణి	=	నీరు, సరస్వతి, కుండ
సాలము	=	చెట్టు, ప్రాకారం, కోట
ఝరి	=	సెలయేఱు, తేళ్ళపుట్ట
లోకము	=	గుంపు, స్వర్గం మొదలైన లోకాలు, జగత్తు, జనం
శిరము	=	తల, కొన, కొండచిలువ
గుణము	=	సుగుణం, దారం, వింటినారి
కాయము	=	శరీరం, గృహం, సమూహం, గుంపు
బలము	=	సత్తువ, సేన, రూపం
జీవము	=	ప్రాణం, బ్రతుకు, జంతువు
కులము	=	శరీరం, ఇల్లు, వంశం
చక్రము	=	చక్రవాకం, చక్రాయుధం, బండి చక్రం
హేతువు	=	కారణం, ప్రమాణం, మూలం, గుర్తు
ధర్మము	=	పుణ్యం, నీతి, న్యాయం, అహింస
కీడు	=	చెడుపని, తప్పు, అపకారం
కోటి	=	నూఱు లక్షలు, అంచు, సముదాయం
ఫలము	=	పండు, ప్రయోజనం, పరిణామం
అగ్రము	=	చివర, మొదటిది, సమీపం
అభ్రము	=	ఆకాశం, మబ్బు, అభ్రకము
కర్మ	=	పని, దురదృష్టం
ప్రియము	=	గిరాకి, స్నేహం, ఇష్టం
తంత్రము	=	తంతు, హేతువు, ప్రధానం
కూలము	=	ఒడ్డు, గుంట, దిబ్బ
శంభువు	=	శివుడు, విష్ణువు, బ్రహ్మ
వ్యవసాయం	=	కృషి, ప్రయత్నం, పరిశ్రమ
భవం	=	పుట్టుక, బ్రతుకు, ప్రపంచం
త్యాగము	=	దానం, విడుచుట
జీవనము	=	ప్రాణం, గాలి, బ్రతుకుట
ప్రాణము	=	గాలి, ఊపిరి, బలం
గ్రహము	=	గ్రహణం, దయ, సూర్యుడు మొదలగు గ్రహములు
పర్వము	=	పండుగ, మహాభారత భాగం, గనుపు
యోగము	=	ఉపాయం, ధ్యానం, కలయిక

www.osmanian.com

రేఖ = గీత, వరుస, త్రోవ
మానము = గౌరవం, రోషం, తులామానం
ఉత్సాహము = ప్రయత్నం, కోరిక, శుభం
ప్రజ = సంతానం, జనం
చరిత్ర = స్వభావం, జీవిత గ్రంథం, చింతచెట్టు
యోగము = కలయిక, ఉపాయం, ధ్యానం
శ్రీ = లక్ష్మి, సంపద, సాలిపురుగు
సత్యము = నిజము, కృతయుగము, ఒకలోకము
జాతి = వర్ణము, పుట్టుక, దినుసు
విశ్వము = లోకము, సమస్తము, ప్రపంచము
కన్యక = పెండ్లికాని పడుచు, కూతురు
దేవి = పట్టపురాణి, దేవతాస్త్రీ, పార్వతి
అన్వయము = వంశం, సంబంధం
విక్రమము = అధికబలం, శౌర్యం, చరణం
ఎర = ఆహారం, బలి, ఆకలి
కడిమి = పట్టుదల, బలం, గొప్పతనం
పాదము = అడుగు, కిరణం, పాతిక, పద్యపాదం
సొమ్ము = నగ, ధనం, గోసంపద
జీవితము = బ్రతుకు, ఆయువు
కవి = కావ్యకర్త, శుక్రుడు, వాల్మీకి, నీటికాకి, బ్రహ్మ
రంగము = రంగు, యుద్ధభూమి, నాటకం ప్రదర్శించే చోటు
రూపు = అకారం, చక్కదనము
తమ్ములు = సోదరులు, పద్మములు
మగతనము = పౌరుషము, శూరత్వము
లోకము = జగత్తు, చూపు, గుంపు
తీరము = దతి, తగరం
నీరు = అల్పం, జలం, కన్నీరు
భాగ్యము = అదృష్టం, శుభం, ధనం
పాట = పోలిక, ప్రదేశం, గానం, గేయం
ఆకు = పత్రం, తమలపాకు, విస్తరాకు, తాటియాకు
అర్థము = శబ్దార్థము, కారణము, ధనము
ఇరులు = చీకటి, నలుపు
సతి = స్త్రీ, భార్య, పతివ్రత
తారకం = నక్షత్రం, కంటిపాప, కన్ను, ముత్యం
వీధి = వరుస, త్రోవ, ఇండ్ల వరుస, నాటక విశేషం
ముఖము = నోరు, ఆరంభము
బొట్టు = తిలకం, నీటిచుక్క, బిందువు
అంబకము = బాణము, కన్ను
ధనువు = విల్లు, వింటినారి, ఒకరాశి
చుక్క = నక్షత్రం, శుక్రుడు, నీటి బిందువు, బొట్టు
లోకము = స్వర్గాదిలోకం, సమూహం, రాష్ట్రం, జనం
ధరణి = భూమి, రక్తనాళం, బూరుగుచెట్టు

తమము = చీకటి, పాపం, అజ్ఞానం
హరి = విష్ణువు, గుఱ్ఱము, కోతి
ధార = జడివాన, కత్తిపదును, రథం
కంటకము = ముల్లు, కాకి, సూదిమొన
తామసి = రాత్రి, పార్వతి, చీకటి
బింబము = ప్రతిబింబము, దొండపండు
మృగము = జింక, పశువు, వేట
జీవితము = ఆయువు, బ్రతుకు
సమయం = కాలం, శపథం, ఆజ్ఞ
కుప్ప = ప్రోగు, పుడిసిలి
సంబంధము = కలయిక, చుట్టఱికం
రక్తం = నెత్తురు, ఎరుపు, కుంకుమ
పాలు = భాగం, వంతు, క్షీరం
ఋతువు = రెండు నెలలకాలం, సూర్యుడు, ప్రకాశం.
ధర = వెల, భూమి, మెదడు
వెన్ను = వీపు, వరికంకి, ఇంటి నడికొప్పు
తాత = తల్లి తండ్రి, తండ్రి తండ్రి, బ్రహ్మ
ఇష్టము = యజ్ఞము, ప్రియమైనది
ఆశ = కోరిక, దిక్కు
పాదము = అడుగు, భాగము, కాలు, పద్యపాదము
దినం = పగలు, రోజు
చిత్రం = ఆశ్చర్యం, చిత్తరువు, పద చమత్కారం
వృత్తాంతం = సమాచారం, కథ, సంభాషణం
ప్రపంచం = లోకం, సంసారం, రచన
నెల = చంద్రుడు, మాసం, పున్నమి
దుఃఖము = బాధ, విచారం, ఏడుపు
కన్ను = నేత్రం, బండిచక్రం, చూపు
ఉఱుము = గర్జనము, వీరహుంకారము, ఉడుము
ప్రాణము = ప్రాణవాయువు, గాలి, బలము
ధూమము = పొగ, తోకచుక్క, ఆవిరి
శస్త్రము = ఆయుధం, ఇనుము, పనిముట్టు
క్రిమి = పురుగు, సాలెపురుగు, లక్క
ఛాయ = నీడ, ప్రతిబింబం, కాంతి, సూర్యుని భార్య
ముహూర్తము = రెండు గడియల కాలం, అల్పకాలం, శుభకార్యము
ఆదర్శము = అద్దము, నకలు, మాదిరి
అబ్దము = సంవత్సరం, అద్దం, మేఘం
చిత్రం = బొమ్మ, మనోహరం, ఆశ్చర్యం
ప్రజ = సంతతి, జనం
శక్తి = బలము, పార్వతి, సామర్థ్యం
కాలం = సమయం, నలుపు, చావు
కరము = చేయి, తొండము, కిరణము
గంధము = వాసన, గర్వము, గంధకము

www.osmanian.com

కుంభం	=	ఏనుగు కుంభస్థలం, కడవ, ఒకరాశి
పత్రిక	=	కాగితం, లేఖ, వార్తాపత్రిక
క్షణము	=	నిమిషం, సేవ, ఉత్సవం
చిత్రము	=	బొమ్మ, మనోహరం, ఆశ్చర్యం
దివ్యము	=	శ్రేష్ఠం, ఆకాశం, ఆశ్చర్యకరం
అభ్యుదయం	=	శుభోదయం, మేలు, వృద్ధి
ఉత్సవము	=	పండుగ, ఊరేగింపు, గర్వము
కాలము	=	సమయము, నలుపు, చావు
వారము	=	ఏడురోజుల కాలం, మంద, సమూహం
కళ	=	అందం, చంద్రుడిలో 16వ భాగం, శిల్పం, రాగం, విద్య
అర్థము	=	శబ్దార్థం, ధనం, ప్రయోజనం, అవసరం, ఒక పురుషార్థం
పని	=	చేయుట, వ్యాపారం, సెలవు, వృత్తి
భాష	=	మాట, ప్రతిజ్ఞ, ప్రమాణం
వర్షం	=	వాన, సంవత్సరం, మబ్బు, జంబూద్వీపం
ఫలం	=	పండు, ఫలితం, ప్రయోజనం, లాభం
అధికారం	=	హక్కు, యోగ్యత, స్వతంత్రం, దొరతనం
తీపు	=	మాధుర్యం, అపేక్ష, యాతన
మఱుగు	=	చాటు, రహస్యం, దాగుకొను
ఉచితం	=	తగినది, మితం, ఊరక
మిత్రుడు	=	సూర్యుడు, స్నేహితుడు
వాగ్మి	=	చిలుక, సరసంగా పలుకువాడు, బృహస్పతి
పక్షము	=	ప్రక్క, రెక్క, 15 రోజుల కాలం
రసము	=	శృంగారాది రసములు, పసరు, చారు, నాలుక, చెఱకురసము
రంగము	=	నాట్యస్థానము, యుద్ధభూమి, శ్రీరంగము
ధనుస్సు	=	విల్లు, ధనూరాశి
కృష్ణుడు	=	విష్ణువు, వ్యాసుడు, అర్జునుడు
ఘనరసము	=	నీళ్ళు, కర్పూరము
దళము	=	ఆకు, సేన, భాగము, గుంపు
పత్రము	=	ఆకు, కాగితము, ఉత్తరము, బాణము, రెక్క
భంగము	=	అవమానము, అల, ఆటంకము
లోకము	=	జగత్తు, జనం, చూపు
ఉత్తరము	=	జాబు, ఒక దిక్కు, సమాధానం, శ్రేష్ఠం
సత్యము	=	నిజం, కృతయుగం, ఒక లోకం
వంశము	=	పిల్లనగ్రోవి, వెదురు, కులం
మర్యాద	=	పొలిమేర, కట్టుబాటు, సన్మానం
పెద్ద	=	వృద్ధుడు, గొప్పవాడు, జ్యేష్ఠుడు
పేరు	=	నామం, ప్రసిద్ధి, భూషణం
నీరు	=	జలము, కన్నీరు, అల్పము
పాలు	=	భాగం, వంతు, క్షీరం

శస్త్రము	=	ఆయుధము, ఇనుము
వారం	=	ఏడురోజుల కాలం, మంద, సమయం
గంధము	=	వాసన, గర్వము, గంధకము
తత్త్వం	=	స్వభావం, పరమాత్మ, సత్యం
సువర్ణం	=	బంగారం, ధనం, ఒక పువ్వు
అర్థము	=	ధనం, శబ్దార్థం, న్యాయం, కారణం
కవి	=	కవిత్వం రాసేవాడు, పండితుడు, సూర్యుడు, ఋషి, శుక్రుడు, వాల్మీకి
అక్షరము	=	వర్ణము, నాశనములేనిది, పరబ్రహ్మం
ధర్మము	=	పుణ్యము, స్వభావం, న్యాయం, ఆచారం
సుధ	=	అమృతం, సున్నం, పాలు
రాజు	=	ప్రభువు, ఇంద్రుడు, చంద్రుడు
రుచి	=	కాంతి, రంగు, సూర్యకిరణం
కరము	=	హస్తము, తొండము, కిరణము
ధాత్రి	=	నేల, తల్లి, దాది
పేరు	=	నామము, ప్రసిద్ధి, కీర్తి, దండ
అగ్రము	=	చివర, సమీపం, మొదటిది, ఎదురు
మౌళి	=	నేల, కొప్పు, కిరీటం, శిరము
ధర	=	భూమి, వెల, మెదడు
అరుణము	=	ఎరుపుకాంతి, రాగి, సంధ్యారాగం
రాగము	=	అనురాగం, సంతోషం, కోపం
అంభోజము	=	కమలము, బెగ్గురుపక్షి
ప్రతీతి	=	కీర్తి, ఆదరం, నమ్మకం, జ్ఞానం
మహి	=	భూమి, శక్తి, మహిమ
అబ్ధి	=	సముద్రం, సరస్సు, నాలుగు అనే సంఖ్యకు గుర్తు
తోరము	=	అధికం, సౌందర్యం, వ్రతసూత్రం
సభ	=	పరిషత్తు, సమాజం, కొలువుకూటం
క్రియ	=	చేష్ట, పని, భాషావిభాగం, శిక్ష
శక్తి	=	బలం, సామర్థ్యం, పార్వతి
గురువు	=	ఉపాధ్యాయుడు, తండ్రి, బృహస్పతి
ఆత్మ	=	మనస్సు, బుద్ధి, పరమాత్మ, జీవుడు
విధి	=	ధాత, పని, ఆజ్ఞ
సమయము	=	కాలం, శపథం, ముగింపు
స్మృతి	=	తలపు, బుద్ధి, ధర్మశాస్త్రం
వారణము	=	ఆటంకము, ఏనుగు, కవచం
కాలం	=	సమయం, నలుపు, చావు
వ్యసనం	=	ఆపద, ఆసక్తి, శ్రద్ధ
అక్కజము	=	ఆశ్చర్యము, అధికము, అశక్యము
అమృతము	=	జీవించియున్నది, సుధ, నీరు, పాలు, ఒక యజ్ఞము, నెయ్యి
దిక్కు	=	ఒక దిశ, రక్షకుడు, మార్గము, పక్షము, పది అగు సంఖ్య

www.osmanian.com

గుణము = వస్తు ధర్మము, ప్రయోజనం, అల్లెత్రాడు, గొప్పతనం, ఆపదలకు సంజ్ఞ
తనువు = దేహము, తోలు, సన్నము
సదనము = గృహము, జలము
పృథ్వి = ఇంగువచెట్టు, భూమి, సముద్రతీరము, నల్లజీలకర్ర
నరుడు = మానవుడు, అర్జునుడు, ఋషి, బ్రహ్మదేవుడు
సత్త్వము = దేహబలము, జంతువు, ఒక గుణము
దర్పము = గర్వము, కస్తూరి, విధము
బలము = సేన, సత్తువ
మానము = గర్వము, మర్యాద, అభిమానము
జనకుడు = తండ్రి, జనక మహారాజు
ఆర్తి = పీడ, రోగము, వింటికొప్పు, దుఃఖము
పోటు = యుద్ధము, సముద్రపు పొంగు, కత్తిదెబ్బ, బాధ
ఎడాటము = భేదము, విషయము
పాటి = సామ్యము, న్యాయము, ప్రమాణము, సాధారణము
పాయు = తొలగు, ఉడికిన పదార్థం కొంతకాలం దాటాక మెత్తబడు, వదులుకొను
అవిముక్తము = విడువబడినది, కాశీ, గడ్డమునకు శిరస్సుకు మధ్య ప్రదేశము
కక్ష్య = ఇంటి లోపలిభాగము, ఉత్తరీయము, వ్రేలు
జృంభణము = ఆవులింత, అతిశయము, వికాసము
ఉత్సంగము = ఒడి, తొడ, శిఖరము
వనము = అడవి, నీరు, తోట
అగ్గలించు = వ్యాపించు, ఎక్కువగు
జనకుడు = తండ్రి, జనక మహారాజు
పదములు = శబ్దములు, పాదములు, అడుగులు, భాగములు
ఇంద్రుడు = దేవేంద్రుడు, పరమేశ్వరుడు, పన్నెండు మంది సూర్యులలో ఒకడు, సమాసములలో ఉత్తర పదమైనప్పుడు శ్రేష్ఠుడు
హస్తము = చేయి, ఏనుగు తొండము
జలము = నీళ్ళు, ఎఱ్ఱతామర, ఎఱ్ఱకలువ
వీధి = దారి, వాడ, పంక్తి, నాటక భేదము
హరి = విష్ణువు, ఇంద్రుడు, సూర్యుడు, సింహము, కప్ప
కరము = చేయి, కప్పము, తొండము, మిక్కిలి, కిరణము
నగము = పర్వతము, వృక్షము, కస్తూరి, పాము, ఏడు అనుసంఖ్య
ఉద్యోగము = పని, ప్రయత్నము, పాటుపడుట
మధువు = తేనె, పాలు, కల్లు, నీరు
పక్షము = 15 రోజుల కాలము, అనురాగము, ఒకవైపు
కడిమి = బలం, కడిమి చెట్టు
పట్టి = బిడ్డ, పట్టుకొని
ఇనజుడు = రాముడు, సుగ్రీవుడు, కర్ణుడు

రసము = గుణము, నవరసాలలో ఒకటి
ప్లవంగము = కోతి, కప్ప
అమృతము = సుధ, నెయ్యి, నీరు, పాలు
రాజు = ప్రభువు, చంద్రుడు, ఇంద్రుడు
ధర = భూమి, స్త్రీల గర్భాశయము, ఒక ఛందోవృత్తము, మెదడు, వెల, భూమి, రక్తనాళము.
అనంతుడు = ఆదిశేషువు, విష్ణువు
మేలు = లాభము, ఉపకారము
ధాత్రి = దాది, భూమి, తల్లి
కోటి = అంచు, ఒక సంఖ్య, వింటికొప్పు, సమూహము
గురువు = ఉపాధ్యాయుడు, బృహస్పతి, ఛందస్సులో ఒక గుర్తు
గుణము = స్వభావము, అల్లే త్రాడు, దయ
జలము = నీరు, ఎఱ్ఱకాలువ, ఎఱ్ఱతామర
కీర్తి = యశస్సు, అనుగ్రహం, ఐశ్వర్యం
రాజు = చంద్రుడు, ప్రభువు, ఇంద్రుడు
తాత = తల్లి తండ్రి, తండ్రి తండ్రి, తండ్రి, బ్రహ్మ
చరణం = పాదము, కులము, తిరుగుట, భుజించుట
ధర్మం = పుణ్యము, స్వభావము, న్యాయము, అహింస
విధి = బ్రహ్మ, కాలము, భాగ్యము, ఆధారము
అక్షరం = గగనము, ఓంకారము, యజ్ఞము
గురువు = తండ్రి, బృహస్పతి, ఉపాధ్యాయుడు
పదము = మాట, పాదము
భాష = భాష, మాట, వ్రతము, ప్రతిన
యుగం = జంట, వయస్సు, రెండు, బండికాడి
గుణం = వింటినారి, దారము, ఐశ్వర్యాదిగుణము, దయ
ఆశ = దిక్కు, కోరిక
సత్యము = నిజము, ఒట్టు, ఒక లోహము, కృతయుగము
ఉత్తరము = జాబు, దిక్కు, అగ్ని, సమాధానము
అర్థం = కారణం, న్యాయం, యాచన, శబ్దార్థం
వర్షం = వాన, సంవత్సరం, మబ్బు, జంబూద్వీపం
ఏడు = ఒక సంఖ్య, సంవత్సరం
తాత = తండ్రి, బ్రహ్మ, తండ్రి తండ్రి, తల్లితండ్రి
న్యాయం = నీతి, పద్ధతి, సూత్రం, శాస్త్రం
వంశము = కులము, గుంపు, వెన్నెముక
విగ్రహము = బొమ్మ, శరీరము, యుద్ధము
తంత్రము = తంతు, ఔషధము, మగ్గము, కారణము
కాలము = నలుపు, చావు, సమయము
కోటి = అంచు, వింటికొన, ఒక సంఖ్య
సంధి = ప్రతిజ్ఞ, చింత, మేర
శక్తి = పార్వతి, బల్లెము, సహాయము, వసిష్ఠముని కుమారుడు

www.osmanian.com

విషయము	=	నిమిత్తము, దేశము, వస్తువు
మానము	=	నెల, కస్తూరి, మృగశిర, వెదకుట
విధి	=	బ్రహ్మ, ఆజ్ఞ, పని, నిబంధనము
అర్థము	=	శబ్దము యొక్క అర్థము, కారణము, ధనము, ప్రయోజనము
కరము	=	మిక్కిలి, తొండము, పన్ను, చేయి
వనము	=	తోట, అడవి, నీరు
నాడు	=	దేశము, రోజు
ప్రసాదము	=	దయ, భోజనము
ఉనికి	=	ఉండుట, చోటు, జీవనము
కారణము	=	హేతువు, సాధనము, చావు
క్షణము	=	నిముషము, పండుగ, సంతోషము
భూతము	=	గడచిపోయినది, భస్మము, న్యాయము
కర్మ	=	పని, జన్మము, పుణ్యము

అభ్యాస ప్రశ్నలు

1. 'ముహూర్తము' దీనికి నానార్థం ఏమిటి (4)
   1) అధికం 2) చెడ్డరోజులు
   3) స్వల్పకాలం 4) అల్పకాలం
2. 'జీవము' నకు నానార్థం ఏమిటి (2)
   1) జంతువు 2) బ్రతుకు 3) ప్రాణం 4) పైవన్నీ
3. 'అంబకము' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (4)
   1) విల్లు 2) ధనువు
   3) పరిణామం 4) బాణము
4. 'పద్మం' అనే వానికి నానార్థం ఏమిటి? (1)
   1) తామర 2) పువ్వు 3) మల్లెతీగ 4) గులాబి
5. 'కవి' దీనికి నానార్థం ఏమిటి ? (4)
   1) కిరణం 2) శివుడు
   3) మన్మథుడు 4) సూర్యుడు
6. 'పురము' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (2)
   1) సంవత్సరం 2) ఇల్లు
   3) పల్లెటూరు 4) పట్నం
7. 'తామసి' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (4)
   1) పగలు 2) మధ్యాహ్నం
   3) సగభాగం 4) చీకటి
8. 'హరి' దీనికి నానార్థం ఏది? (4)
   1) విష్ణువు 2) గుర్రం 3) రోలు 4) పైవన్నీ
9. 'ఇతరులు' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (3)
   1) ఉదయం 2) అస్తమయం
   3) అంధకారం 4) ప్రకాశం
10. 'కుల్యాయం' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (2)
    1) ఉదయం 2) స్థానం
    3) అందమైనది 4) యజ్ఞము
11. 'వ్యవసాయం' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (4)
    1) కూలి 2) బ్రతుకు 3) జీవనం 4) పరిశ్రమ
12. 'శ్రీ' అనే దానికి నానార్థం ఏమిటి? (2)
    1) చేప 2) సాలెపురుగు
    3) దోమ 4) చీమ
13. 'శక్తి' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (3)
    1) పరిశ్రమ 2) బ్రతుకు 3) సామర్థ్యం 4) కూలి
14. 'రథము' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (2)
    1) చేయి 2) తేరు 3) కాలు 4) నాశిక
15. 'రాజు' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (4)
    1) సూర్యుడు 2) పద్మము 3) వంశం 4) చంద్రుడు
16. 'వంశం' దీనికి నానార్థం ఏది? (3)
    1) వ్యూహం 2) నక్షత్రం 3) కుంట 4) గోపురం
17. 'ధాత్రి' అనే పదానికి నానార్థం ఏమిటి? (4)
    1) చెల్లి 2) అత్త 3) ఆకాశం 4) గ్రహణం
18. 'ధర' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (2)
    1) ఆకాశం 2) మెదడు 3) గగనం 4) సగం
19. 'పర్వము' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (1)
    1) భారత భాగము 2) ఇరకత భాగము
    3) రామాయణ భాగము 4) వేద భాగము
20. 'శక్తి' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (3)
    1) కిరణం 2) శివుడు 3) సామర్థ్యం 4) సూర్యుడు
21. తీర్థము దీనికి నానార్థం ఏది (2)
    1) పుణ్యము 2) యజ్ఞము 3) కార్యక్రమం 4) పుష్పం
22. 'కులిశం' దీనికి నానార్థం ఏది? (1)
    1) బలం 2) పిడుగు
    3) వజ్రాయుధం 4) పైవన్నీ
23. 'అనలం' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (4)
    1) బ్రహ్మ 2) వాయువు
    3) అహర్నిశం 4) అగ్ని
24. 'నెల' అనే పదానికి నానార్థం ఏది? (4)
    1) ఆకాశం 2) భూమి 3) సూర్యుడు 4) చంద్రుడు
25. 'కుమారుడు' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి (1)
    1) యువరాజు 2) కొమరుడు
    3) తండ్రి 4) దేవుడు
26. 'పంక్తి' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (3)
    1) తప్పు 2) క్రమం 3) వరుస 4) గీత

www.osmanian.com

27. 'సురభి' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (2)
1) మల్లెతీగ 2) సంపెంగ చెట్టు
3) పుష్పం 4) ఆకాశం

28. "కులము" అనే పదానికి వ్యతిరేక పదం తెల్పండి? (4)
1) గోత్రం 2) నక్షత్రం 3) తార 4) శరీరం

29. 'అక్షరం' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి (2)
1) అంకె 2) ఓంకారం
3) వస్త్రం 4) గగనము

30. కలకంఠము అనే పదానికి నానార్థం ఏది? (4)
1) పావురం 2) గ్రద్ద 3) పక్షి 4) నెమలి

31. 'దినం' అనే పదానికి నానార్థ రూపం ఏది? (1)
1) పగలు 2) రాత్రి
3) సంవత్సరం 4) నెలలు

32. 'వృత్తాంతం' అనే పదానికి నానార్థ రూపం తెల్పండి? (3)
1) జీవితం 2) చరిత్ర 3) కథ 4) రూపం

33. 'దుఃఖం' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి (4)
1) సంతోషం 2) తెలుసుకోవడం
3) నవ్వులు 4) విచారం

34. 'చిత్రము' అనే పదానికి నానార్థ రూపం తెల్పండి? (4)
1) మనోహరం 2) అధికారం
3) సినిమా 4) ఏదీకాదు

35. 'పత్రం' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (3)
1) తామర 2) పుష్పం 3) ఆకు 4) చెట్టు

36. 'గురువు' అనే పదానికి నానార్థం ఏది? (2)
1) దేవత 2) తండ్రి 3) తల్లి 4) ఏదీకాదు

37. 'పయోధరం' అనే పదానికి నానార్థం ఏది? (4)
1) మేఘం 2) కొబ్బరికాయ
3) స్తనం 4) పైవన్నీ

38. 'పాలు' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (4)
1) భాగం 2) వంతు 3) క్షీరం 4) పైవన్నీ

39. 'రక్తం' నానార్థం తెల్పండి? (1)
1) కుంకుమ 2) తెల్పు
3) ఆకాశం 4) రంగు

40. 'కంటకం' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (3)
1) రంగు 2) చెట్టు
3) ముల్లు 4) ఏదీకాదు

41. 'చుక్క' అనే పదానికి నానార్థం ఏది? (4)
1) నక్షత్రం 2) నీటిబిందువు
3) శుక్రుడు 4) పైవన్నీ

42. 'పర్వం' దీనికి నానార్థం ఏమిటి? (2)
1) అడిదము 2) మహాభారత భాగం
3) భాగవత భాగం 4) రామయణ భాగం

43. 'కన్యక' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (1)
1) చెల్లెలు 2) భార్య
3) మనుమరాలు 4) అక్క

44. 'ప్రజ్ఞ' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (1)
1) లేనివారు 2) దరిద్రులు
3) సంతానం 4) ఉన్నవాడు

45. 'ఛాయ' అనే పదానికి నానార్థ రూపం ఏది? (4)
1) చప్పుడు 2) ధ్వని 3) భార్య 4) ఏమీకాదు

46. 'అక్షరం' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (1)
1) పరబ్రహ్మం 2) అక్కరం
3) ఆకారం 4) గుర్తిం

47. 'బిలము' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (1)
1) గుబ్బం 2) ఏనుగు 3) పులి 4) సింహం

48. 'లోకం' అనే పదానికి నానార్థ రూపం ఏది? (1)
1) జగత్తు 2) గుంపు 3) చూపు 4) పైవన్నీ

49. 'జీవనము' అనే పదానికి నానార్థం ఏది? (1)
1) గాలి 2) చెట్టు 3) ఆహారం 4) పైవన్నీ

50. 'అంబరం' అనే పదానికి నానార్థం తెల్పండి? (2)
1) భూమి 2) సమూహం
3) శూన్యం 4) పయోధరం

వ్యుత్పత్త్యర్థాలు

హుతభుక్కు = హుతము (హోమద్రవ్యము)ను భుజించువాడు (అగ్ని)
పుత్రుడు = పున్నామ నరకమునుండి రక్షించువాడు (కుమారుడు)
హవ్యవాహనుడు = హవ్యమును మోసికొని పోవువాడు (అగ్నిహోత్రుడు)
జ్వలనుడు = మండెడి స్వభావము కలవాడు (అగ్నిదేవుడు)
అనలుడు = లోకములకు జీవనాధారమైనవాడు (అగ్ని)
వాయుసారథి = వాయువునకు సారథియైనవాడు (అగ్ని)
పక్షి = పక్షములు కలది (పిట్ట)
మూషికము = అన్నాదులను దొంగిలించునది (ఎలుక)
జలధి = జలములు దీనిచే దరింపబడును (సముద్రం)
ధాత = సమస్తమును ధరించినవాడు (బ్రహ్మ)
జీమూతము = దీనియందు నీరు బంధింపబడును (మేఘం)
పయోధరములు = నీటిని ధరించునవి (మేఘాలు)
భూరుహము = భూమిమీద మొలచునది (చెట్టు)
అచలము = చలించనిది (పర్వతం)
శక్రుడు = దుష్టులను శిక్షించుట యందు శక్తికలవాడు (ఇంద్రుడు)

www.osmanian.com

పక్షి = పక్షములు కలది (పిట్ట)

కరి = కరము (తొండము) గలది (ఏనుగు)

కేసరి = జూలు కలది (సింహము)

గోత్రము = భూమిని రక్షించునది (పర్వతము)

ఆసారము = అంతటను పడునట్టిది (జడివాన)

ధ్వాంతము = దారికనిపించక ఇందు మొరపెట్టుదురు (చీకటి)

భానుడు = ప్రకాశించువాడు (సూర్యుడు)

భూమిసురుడు = భూమియందలి దేవత (బ్రాహ్మణుడు)

ధరణిసురుడు = ధరణి యందలి దేవత (బ్రాహ్మణుడు)

నలినీ బాంధవుడు = తామరతీగకు చుట్టము (సూర్యుడు)

బ్రహ్మ = ప్రజలను వర్ధిల్ల చేయువాడు (బ్రహ్మ)

నగము = గమనము లేనిది (కొండ)

తుహినాద్రి = మంచుకొండ (హిమాలయ పర్వతం)

కలాపి = కలాపము (పింఛము) కలది (నెమలి)

శీతశైలము = చల్లనైన పర్వతము (హిమవంతం)

ఛాత్రుడు = గురుని దోషములు కప్పిపుచ్చు శీలము గలవాడు (శిష్యుడు)

భానుడు = ప్రకాశించువాడు (సూర్యుడు)

అతిథి = తిథ్యాదుల కాలనియమం లేకుండా ఇంటికి భోజనమునకు వచ్చువాడు

శంభుడు = సుఖము ఈయన వలన కలుగును (శివుడు)

అంభోధి = ఉదకములు దీనియందు ధరింపబడును (సముద్రము)

పయోధి = ఉదకములు దీనియందు ధరింపబడును (సముద్రము)

పవనాంధసులు = వాయువే ఆహారముగా కలవి (పాములు)

కూలంకష = ఒడ్డును ఒరయునది (నది)

హుతాశనుడు = హుతము (హోమద్రవ్యం) భోజనముగా కలవాడు (అగ్ని)

హిమాద్రి = మంచు పర్వతం (హిమాలయం)

శీతాద్రి = చల్లని పర్వతం (హిమవతం)

భాస్కరుడు = కాంతిని కలుగజేయువాడు (సూర్యుడు)

గాలిమేపరి = గాలిని మేయునది (పాము)

గాలిమేపరిదొర = పాములకు రాజు (ఆదిశేషుడు)

ఉదకము = ద్రవమై యుండునది (జలము)

ద్రవ్యము = పొందదగినది (ధనము)

అస్త్రము = మంత్రముచే ప్రయోగింపబడునది (ఆయుధం)

సమరము = మరణముతో కూడినది (యుద్ధం)

సత్యము = సత్పురుషుల యందు పుట్టునది (నిజము)

అమరులు = మరణం లేనివారు (దేవతలు)

రుద్రాణి = రుద్రుని భార్య (పార్వతి)

పాద్యము = పాదములు కడుగుకొనుటకు ఉపయోగించే నీరు

శంభుడు = సుఖము ఈయన వలన కలుగును (శివుడు)

సోమశేఖరుడు = చంద్రుడు శిరోభూషణంగా కలవాడు (శివుడు)

అన్వయము = దీనిచే సంధింపబడును (వంశము)

విహాయసం = దీనిలో అన్నీ విశేషంగా సంచరిస్తాయి కాబట్టి విహాయసం. (ఆకాశం)

కేదారం = ఇక్కడ నీళ్ళు కట్టి దున్నుతారు కాబట్టి కేదారం. (పొలం)

ధరణి = విశ్వాన్ని ధరిస్తుంది కాబట్టి ధరణి. (భూమి)

తామసి = అధికమైన తమస్సు కలిగినది కాబట్టి తామసి. (కారుచీకట్లు కల్గినరాత్రి)

సౌధం = సుధ అంటే సున్నం. సున్నం కల్గింది కాబట్టి సౌధం. (భవనం)

ఇందీవరము = లక్ష్మిచే వరింపబడినది. (నల్లకలువ)

చంద్రుడు = సంతోషింపజేయువాడు. (చంద్రుడు)

విష్ణువు = అంతటా వ్యాపించియుండువాడు. (విష్ణుమూర్తి)

భూమిధరం = భూమిని ధరించునది. (పర్వతం)

అంధకారము = లోకులను అంధులనుగా చేయునది. (చీకటి)

మయూరము = పాములను హింసించునది. (నెమలి)

హరి = చీకటిని హరించువాడు. (సూర్యుడు, చంద్రుడు)

ధర = సమస్తమును ధరించునది. (భూమి)

ధ్వాంతము = మార్గం కానరాక ఇందు మొరపెడతారు. (చీకటి)

మనుజుడు = మనువు వలన పుట్టినవాడు (నరుడు)

మిత్రుడు = అన్ని ప్రాణులయందు స్నేహభావం కలవాడు (స్నేహితుడు)

వాగ్మి = చతురముగా మాట్లాడువాడు (బృహస్పతి)

మనుష్యుడు = మనువు కొడుకు

ఘనరసము = మేఘముల యొక్క రసము (నీరు)

భార్య = భరింపబడునది (పెండ్లాం)

చతుర్ముఖుడు = నాలుగు ముఖములు కలవాడు (బ్రహ్మ)

అంతరిక్షము = తనలో నక్షత్రాలు కలది (ఆకాశం)

పినాకపాణి = పినాకము పాణియందు కలవాడు (శివుడు)

కావ్యము = కవియొక్క కర్మము (గ్రంథము)

కవి = చాతుర్యము చేత వర్ణించువాడు (విద్వాంసుడు, శుక్రుడు)

అబ్ధి = జలములు దీనియందు ధరింపబడును (సముద్రం)

నృపాలుడు = నరులను పాలించువాడు (రాజు)

గురువు = అంధకారమనెడి అజ్ఞానాన్ని పోగొట్టేవాడు (ఉపాధ్యాయుడు)

ఛలోక్తి = ఒక ఉద్దేశ్యం మనస్సులో ఉంచుకొని చెప్పిన దానికి వేరొక అభిప్రాయాన్ని భావించుకొని సమాధానం చెప్పడం

www.osmanian.com

సాగరం = సగర కుమారులచే త్రవ్వబడినది (సముద్రం)
శివుడు = సాధుల హృదయమున శయనించి ఉండువాడు. (శంకరుడు)
ఉర్వి = విశాలమైనది (భూమి)
ఉర్వీశుడు = భూమికి అధిపతి (రాజు)
కౌశికుడు = కుశికుడను రాజుకు మనుమడు (విశ్వామిత్రుడు)
హరుడు = భక్తుల పీడను హరించువాడు (శివుడు)
కమఠము = జలమునందు వసించునది (తాబేలు)
కరి = కరము (తొండము) గలది (ఏనుగు)
రాఘవుడు = రఘువంశమున బుట్టినవాడు (శ్రీరాముడు)
ఖేచరులు = ఆకాశమున తిరుగువారు (దేవతలు)
భూసురులు = భూమి యందు దేవతలవంటివారు (బ్రాహ్మణులు)
సురలు = లెస్సగా ప్రకాశించువారు (దేవతలు)
సీత = నాగేటిచాలునందు పుట్టినది (జానకి)
కిన్నరులు = కొంచెము నరుని ఆకారము గలవారు (దేవతలు)
పృథివి = పృథు చక్రవర్తిచే లెస్సగా చేయబడినది (భూమి)
అర్కుడు = జనులందరిచేత అర్చింపబడువాడు (సూర్యుడు)
కంఠేకాలుడు = హాలాహలమును మ్రింగుటచే కంఠమున నలుపుగలవాడు (శివుడు)
విఘ్నేశ్వరుడు = విఘ్నములకు ప్రభువు (గణేశుడు)
భైరవుడు = భయంకరమైన రవము (ధ్వని) కలవాడు (శివుడు)
మిన్నేఱు = ఆకాశమునందలి నది (ఆకాశగంగ)
మందాకిని = మెల్లగా వంకరగా ప్రవహించునది (స్వర్గంగ)
తరుణేందు శేఖరుడు = చంద్రరేఖ శిరస్సుపై గలవాడు (శివుడు)
శంభుడు = సుఖమును కలిగించువాడు (శివుడు)
అగస్త్యుడు = వింధ్య పర్వతము నణచినవాడు (ఒక ఋషి)
జలజాకరము = పద్మములకు నిలయమైనది (సరస్సు)
రత్నాకరము = రత్నములకు నిలయమైనది (సముద్రము)
కాశ్యపుడు = కశ్యపబ్రహ్మ కుమారుడు (కణ్వమహర్షి)
కుజము = భూమియందు పుట్టినది (చెట్టు)
అయ్యనిమిషనది = దేవనది (గంగ)
మౌని = మౌనమును దాల్చువాడు (ఋషి)
శకుంతల = శకుంతలములచే (పక్షులచే) రక్షింపబడినది. (కణ్వుని పెంపుడు కూతురు)
హరి = భక్తుల హృదయాలను ఆకర్షించువాడు (విష్ణువు)
ఆరామము = ఇందు క్రీడింతురు (తోట)
నందనము = సంతోషపెట్టునది (ఇంద్రుని ఉద్యానవనము)
విహగము = ఆకాశమున పోవునది (పక్షి)
చక్రధరుడు = సుదర్శన చక్రమును ధరించినవాడు (విష్ణువు)
శౌరి = శూరుని మనుమడు (విష్ణువు)
ధరణి జాతము భూరుహము = భూమి నుండి పుట్టినది (చెట్టు)
కంసఘస్మరుడు = కంసుని చంపినవాడు (శ్రీకృష్ణుడు)
జలరుహము = నీటియందు పుట్టినది (పద్మము)
జలరుహనాభుడు = పద్మము నాభియందు కలవాడు (విష్ణువు)
వార్ధి = నీటిని ధరించునది (సముద్రము)
దివిజులు = స్వర్గమున పుట్టినవారు (దేవతలు)
బలభేది = బలుడను రాక్షసుని చంపినవాడు (ఇంద్రుడు)
ఇంద్రాణి = ఇంద్రుని భార్య (శచీదేవి)
కౌస్తుభము = సముద్రమున పుట్టినమణి
మఘవుడు = యజ్ఞములందు పూజింపబడువాడు (ఇంద్రుడు)
పులోమజ = పులోముడను ముని వలన పుట్టినది (శచీదేవి)
అనిమిషులు = రెప్పపాటులేనివారు (దేవతలు)
ధర = సమస్తమును ధరించునది (భూమి)
వైఖానసుడు = వానప్రస్థులలో ఒక తెగవాడు (విష్ణుదేవళములోని అర్చకుడు)
వైకుంఠుడు = వికుంఠ అను తల్లియందు పుట్టినవాడు (విష్ణువు)
మన్మథుడు = మనస్సును కలత పెట్టువాడు (రతీదేవి భర్త)
వనధి = నీటిని ధరించునది (సముద్రము)
పాండవులు = పాండురాజు పుత్రులు
కుచేలుడు = చినిగిన లేక మాసిన వస్త్రము కలవాడు (శ్రీకృష్ణుని మిత్రుడు)
ఇందిర = మిక్కిలి ఐశ్వర్యం కలది (లక్ష్మి)
కమలగర్భుడు = కమలము గర్భముగా గలవాడు (బ్రహ్మ)
తనూజుడు = తన శరీరము నుండి పుట్టినవాడు (కుమారుడు)
దామోదరుడు = తులసి దామము (దండ) ఉదరమున కలవాడు (విష్ణువు)
సుమనస్సులు = మంచి మనస్సు కలవారు (దేవతలు)
నిర్జరులు = అమృతము త్రాగుటచే ముసలితనం లేనివారు (దేవతలు)
నిర్జరారులు = దేవతలకు శత్రువులు (రాక్షసులు)
నీడజము = గూటియందు పుట్టినది (పక్షి)
దుకూలము = కట్టుకొనుటకు, పైన వేసుకొనుటకు యోగ్యమైనది (సన్నని పట్టుచీర)
అనంతుడు = అంతములేనివాడు (విష్ణువు)
మానవుడు = మనువువలన పుట్టినవాడు (నరుడు)
అంతిపురము = రాజస్త్రీలుండెడి లోపలి గృహము
మేధావి = ధారణాశక్తి గల సూక్ష్మబుద్ధి గలవాడు
సాహిత్యము = కావ్యనాటక అలంకారాదుల అర్థజ్ఞానము.

www.osmanian.com